

РЕШЕНИЕ

№ 60226

гр. София, 11 юли 2022 г.

ВИМЕТО НА НАРОДА

ВЪРХОВНИЯТ КАСАЦИОНЕН СЪД НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ, трето наказателно отделение, в открито съдебно заседание на втори декември през 2021 г. в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: БЛАГА ИВАНОВА

ЧЛЕНОВЕ: МИЛЕНА ПАНЕВА

КРАСИМИРА МЕДАРОВА

при участието на секретаря Невена Пелова и в присъствието на прокурора Атанас Гебрев разгледа докладваното от съдия Панева касационно наказателно дело № 713 по описа за 2021 г. и за да се произнесе, взе предвид следното:

Касационното производство е образувано по протест на прокурор при Апелативна специализирана прокуратура и жалби от защитниците на подсъдимите Ц. Ч., М. Ч., И. Т. и Д. К. срещу решение № 260013 от 31.05.2021 г. по ВНОХД № 313/2018 г. на Апелативния специализиран наказателен съд.

С протеста решението е оспорено в частта, с която е потвърдено оневиняването на подсъдимите Ц. Ч. и М. Ч. по обвинението по чл. 321, ал. 3, т. 1 НК, както и на всеки от подсъдимите Д. К., И. Й. Т. и И. П. Т. по чл. 321, ал. 3, т. 2 НК, като се настоява, че в тази му част въззивното решение е постановено в нарушение на изискванията на чл. 13, чл. 14 и чл. 107, ал. 5 НПК. Изложени са съображения в тази насока. Направено е искане за отмяна на въззивното решение в посочената негова част и за връщане на делото на въззивния съд за повторното му разглеждане в тази част от друг състав на този съд.

Жалбата, подадена от адвокатите И. Н. и Й. Н. (като защитници на подс. Ц. Ч.) е насочена срещу частта от въззивния акт, с която е потвърдено постановеното от първата инстанция осъждане на подс. Ц. Ч. по чл. 142, ал. 1 НК, по чл. 330, ал. 1 НК и по чл. 129, ал. 2 вр. ал. 1 вр. чл. 20, ал. 2 НК и е извършено увеличаване на наказанието за всяко от първите две престъпления и на тази база е изменено и общо определеното на осн. чл. 23, ал. 1 НК наказание на този подсъдим на четири години лишаване от свобода и е приложен чл. 24 НК. Оспорено е и потвърденото ангажиране на гражданската отговорност на Ц. Ч.. Претендира се в тази връзка нарушаване на материалния закон, допуснати съществени процесуални нарушения, както и явна несправедливост на наказанието, като е поискана отмяна на решението в оспорените части и оневиняване на подс. Ц. Ч. по съответната част от обвинението срещу него, а в алтернатива - връщане на делото за повторно разглеждане от друг състав на въззивния съд или намаляване „на наложеното наказание“.

Направеното с жалбата на адв. Ив. Н. и адв. Й. Н., като защитници на подс. М. Ч., оспорване е насочено към потвърденото осъждане на този подсъдим по чл. 213а, ал. 2, т. 1 вр. ал. 1 НК; по чл. 213а, ал. 1 вр. чл. 63, ал. 2, т. 1 (според жалбата

във вр. с чл. 63, ал. 1, т. 3) НК; по чл. 252, ал. 2 вр. ал. 1 вр. чл. 20, ал. 2 НК; по чл. 129, ал. 1 вр. чл. 20, ал. 2 вр. чл. 63, ал. 1, т. 3 НК; по чл. 142, ал. 3, т. 3 вр. ал. 2, т. 2 и т. 3 вр. ал. 1 вр. чл. 63, ал. 1, т. 3 НК и по чл. 144, ал. 3 вр. ал. 1 НК и извършеното от въззивния съд признаване на подс. М. Ч. за виновен за деяния по чл. 252 НК, за които е бил оправдан от първостепенния съд. Решението е оспорено и в частта, с която е извършено увеличаване на част от наложените наказания и е потвърдено ангажирането на гражданската отговорност на този подсъдим. Изложени са аргументи с претенция да обосновават касационните основания по чл. 348, ал. 1, т.т. 1 - 3 НПК, като е направено искане за отмяна на въззивния акт в оспорената негова част и за пълно оневиняване на този подсъдим. В алтернатива е поискано връщане на делото за повторното му разглеждане в тази част от друг състав на въззивния съд или намаляване на наложените наказания.

Несъгласие с решението е заявил по касационен ред и упълномощеният защитник на подсъдимите Ц. и М. Ч. - адв. И. В., който също го е обжалвал в наказателно-осъдителната и гражданско-осъдителната негови части с претенция за допуснато при постановяването му нарушение на материалния закон, съществени процесуални нарушения и явна несправедливост на наложените наказания и на присъдените обезщетения. Настоява за отмяната му и за пълно оневиняване на двамата му подзащитни. В алтернатива предлага връщане на делото за ново въззивно разглеждане в оспорената негова част или за намаляване на наложените наказания, както и на размера на присъдените обезщетения

Противопоставяне на въззивното решение в сегмента от него, потвърждаващ осъждането от първостепенния съд на подсъдимите И. Й. Т. и Д. К. по чл. 142, ал. 3, т. 3 вр. ал. 2, т. 2 и т. 3 вр. ал. 1 НК е заявено и с жалбата на защитника на тези подсъдими - адв. Ас. М.. В тази връзка отново е поставено под съмнение правилното прилагане на закона, спазването на процесуалните правила и справедливостта на отмерените наказания и е поискана отмяна на решението в оспорената негова част и връщане на делото за повторното му разглеждане в тази част от друг въззивен съдебен състав или намаляване на наложените наказания.

С жалба, основана на чл. 348, ал. 1, т.т. 1 - 3 НПК защитникът на подс. Д. К. - адв. Т. Г. също е оспорила въззивното решение, настоявайки за отмяната му и за връщане на делото за ново разглеждане от друг състав на въззивния съд. Като друга възможност, предлага срокът на наложеното на този подсъдим наказание да бъде намален и да бъде приложен института на отложеното изпълнение на наказанието по чл. 66, ал. 1 НК.

В съдебното заседание пред настоящия състав представителят на Върховната касационна прокуратура не поддържа подадения протест срещу въззивното решение. Счита, че е извършена цялостна въззивна проверка на първоинстанционната присъда, като са обсъдени в тази връзка всички доказателства и източници на доказателства и са изложени подробни съображения при потвърждаването на присъдата в оправдателната нейна част. По отношение на депозираните жалби заявява становище за неоснователност на всяка от тях. Съдържащите се в тях възражения счита, че са били вече поставени на вниманието на въззивната инстанция и са получили нужния отговор, а допуснатите в първоинстанционното съдебно производство процесуални нарушения са били отстранени от въззивния съд. Наказанията, след извършените от въззивната инстанция корекции, счита, че са справедливи и не се налага по-нататъшното им изменяване. Предлага жалбите да бъдат оставени без уважение.

Защитникът на подс. Ц. Ч. и М. Ч. - адв. Ив. Н. пледира за уважаване на всяка от депозираните от него и от адв. Н. жалби в полза на подсъдимите Ц. и М.

Ч.. Поддържа направените вече възражения за тенденциозно обсъждане на доказателствата и други процесуални нарушения, допуснати и в досъдебното производство и впоследствие в производството пред съдилищата от предходните инстанции.

Другият защитник на подсъдимите Ч. - адв. Н. също поддържа двете касационни жалби, изложените в тях съображения и направените искания. В допълнение и настоявайки за проявена от съставите от предходните инстанции предубеденост при разглеждането на делото изтъква мнението си, че първоинстанционната присъда не е била съпътствана с необходимите мотиви, съдържащи разбор на доказателствата, вместо което съдът е коментирал ирелевантни обстоятелства, което е налагало връщане на делото за повторното му разглеждане. Вместо това въззивният съд е потвърдил присъдата с мотиви, показващи явната негова предубеденост. В тази връзка възразява, че въззивното решение съдържа разсъждения относно личността на всеки от подсъдимите Ц. и М. Ч., които не са основани на налични по делото доказателства, а по същество представляват интерпретации, ориентирани единствено към обслужване на възможността за увеличаване на наложените наказания.

Защитникът на подсъдимите Д. К. и И. Й. Т. - адв. М., моли протестът на АпСПП да бъде отхвърлен като неоснователен. Заявява, че споделя убеждението на защитниците на Ц. и М. Ч. за тенденциозно водене на съдебното производство пред съдилищата от предходните инстанции. Поддържа депозираната от адв. М. касационна жалба, подкрепящите я аргументи и съдържащите се в нея искания.

Защитникът на подс. И. П. Т. - адв. К. пледира за отхвърляне на протеста като неоснователен.

Частният обвинител В. Т. моли жалбите на подсъдимите да бъдат оставени без уважение. Заявява желанието си подсъдимите да получат максимални по размер наказания, като твърди, че те застрашават живота и здравето на техните близки. Моли да му бъде присъдено обезщетение в пълния, заявен с гражданския иск размер.

Частният обвинител М. А. моли решението на въззивния съд да бъде потвърдено.

Частният обвинител П. Р. също настоява жалбите да бъдат оставени без уважение, като заявява убеждението си, че подсъдимите са виновни и притежават висока обществена опасност.

Гражданският ищец Р. Д. моли за определяне на максимални наказания и уважаване на гражданския иск, който е предявил.

Настоящият състав, след като обсъди доводите на страните и извърши проверка на оспорения съдебен акт в рамките на правомощията си по чл. 347 НПК, установи следното:

С присъда № 20 от 10.05.2018 г., постановена по НОХД № 52/2017 г. Специализираният наказателен съд, IV-ти състав е признал всеки от подсъдимите по делото, както следва:

1. подсъдимият Ц. К. Ч.:

1.1. за невиновен в това, че в периода от началото на 2014 г. до 26.05.2016г. на територията на обл. В., съвместно с М. Ц. Ч., ръководил организирана престъпна група с участници: И. Й. Т., Д. Е. К., С. М. Д., К. М. К., В. Д. Ф. и И. П. Т., с цел да вършат съгласувано в страната престъпления по чл. 252 НК, чл. 213а НК и по чл. 214 НК, като групата е създадена с користна цел - генериране на парични средства

чрез извършваните престъпления, поради което и на основание чл. 304 НПК го е оправдал по обвинението по чл. 321, ал. 3, т.1, вр. ал. 1НК;

1.2. за невиновен в това в периода от месец октомври 2014г. до неустановена дата през месец февруари 2016г., на територията на обл. В. и в съучастие като помагач с М. Ц. Ч. (извършител) умишлено да е улеснил извършителя чрез набавяне на средства (предоставяйки му средствата), без съответно разрешение, изискуемо по чл. 13, ал.1 от Закона за кредитните институции, да е извършвал по занятие банкови сделки по смисъла на чл. 2, ал.1 от ЗКИ, за които се изисква такова разрешение и с това да е причинил на лицата-заемополучатели значителни вреди в общ размер на 23 390 лв. и да е получил неправомерен доход в същия размер, поради което и на основание чл. 304 НПК го е оправдал по обвинението по чл. 252, ал. 2 вр. ал.1 вр. чл. 20, ал. 4 НК;

1.3. за виновен в това, че на неустановена дата в края на месец март 2012г. в [населено място], [община] отвлякъл от дома му в същото село, [улица] П. К. Д., поради което и на основание чл. 142, ал.1 НК и чл.54, ал.1 НК му е наложил наказание от три години лишаване от свобода, като го е оправдал по обвинението за това към отвлеченото лице да е проявена особена жестокост, респ. по квалификацията по т. 3, ал. 3 на чл. 142 НК;

1.4. за виновен в това, че на 30-ти срещу 31-ви януари 2014 г. през нощта в [населено място], като извършител в съучастие с М. Ц. Ч. (извършител) причинил на В. Г. Т. средна телесна повреда, изразяваща се в разстройство на здравето, временно опасно за живота (мозъчно сътресение с пълна загуба на съзнанието), поради което и на основание чл. 129, ал. 2 вр. ал. 1 вр. чл. 20, ал.2 НК и чл.54 НК му е наложил наказание от три години лишаване от свобода.

1.5. за виновен в това, че на 22.02.2015г. в [населено място], общ. Бяла С., [улица], пред № 12 запалил имущество със значителна стойност - лек автомобил „Опел“, модел „В.“ с рег. [рег.номер на МПС] , собствен на В. Г. Т., на стойност 1 949 лв. и лек автомобил „Мицубуши“, модел „П.“ с рег. [рег.номер на МПС] собствен на Ю. Р. Р., на стойност 3 666 лева, като общата стойност на запаленото имущество възлиза на 5 615 лева, поради което и на осн. чл. 330, ал. 1 НК и чл. 54 НК му е наложил наказание от три години лишаване от свобода, като го е оправдал по обвинението по ал. 3 на чл. 330 НК.

На основание чл. 23, ал.1 НК съдът е групирал така наложените наказания, като е определил едно общо най-тежко наказание на подс. Ц. Ч. в размер на три години лишаване от свобода. Прилагайки разпоредбата на чл. 24 НК, съдът е увеличил това наказание с една втора и на основание чл. 57, ал.1, т. 3 и чл. 58, т. 3 ЗИНЗС е постановил подс. Ц. Ч. да изтърпи наказание от четири години и шест месеца лишаване от свобода при първоначален общ режим в затворническо общежитие от открит тип.

На основание чл. 59, ал. 1, т. 1 НК съдът е приспаднал времето, през което подс. Ц. К. Ч. е бил с МНО „Задържане под стража“.

2. подсъдимият М. Ч.:

2.1. за невиновен в това, че в периода от началото на 2014 г. до 26. 05. 2016г. на територията на обл. В., съвместно с Ц. К. Ч. да е ръководил организирана престъпна група с участници: И. Й. Т., Д. Е. К., С. М. Д., К. М. К., В. Д. Ф. и И. П. Т., с цел да вършат съгласувано в страната престъпления по чл. 252 НК, чл. 213а НК и по чл. 214 НК, като групата да е била създадена с користна цел - генериране на парични средства чрез извършваните престъпления, поради което и на

основание чл. 304 НПК го е оправдал по обвинението по чл. 321, ал. 3, т.1, вр. ал. 1 НК;

2.2. за виновен в това, че на 02.02. 2016г., около 21,00 часа в [населено място], общ. Бяла С., пред кафене „Г.“, с цел да принуди другото - П. П. Р. да поеме имуществено задължение - да му заплати сумата от 1 000 лева го заплашил с убийство с думите: „...ще те убия ако не ми върнеш парите, взех ти земята, запалих ти къщата, сега идва ред на живота ти...“, поради което и на осн. чл. 213а, ал. 2, т. 1 вр. ал. 1 НК и чл. 54 НК му е наложил наказание от две години лишаване от свобода и глоба в размер на 5 000 лв.;

2.3. за виновен в това, че на неустановена дата през месец март 2015 г. в [населено място], общ. Бяла С., като непълнолетен, но с възможност да разбира свойството и значението на извършеното и да ръководи постъпките си, с цел да принуди другото - М. И. А. да поеме имуществено задължение - да му заплати сумата от 500 лева, го заплашил с увреждане на имущество, поради което и на осн. чл. 213а, ал. 1 вр. чл. 63, ал.1, т. 3 НК и чл.54, ал.1 НК му е наложил наказание от три месеца лишаване от свобода и обществено порицание;

2.4. за виновен в това, че в периода от м. октомври 2014 г. до неустановена дата в края на м. април 2016 г., като извършител, на територията на обл. В., общ. Бяла С., без съответно разрешение, изискуемо по чл. 13, ал.1 от Закона за кредитните институции, извършвал по занятие банкови сделки по смисъла на чл. 2, ал.1 от ЗКИ, за които се изисква такова разрешение, като предоставял кредити в български лева на различни физически лица срещу лихва, като част от деянията подсъдимият М. Ч. е извършил с съучастие като съизвършител с В. Д. Ф. (извършител), като от тази дейност получил значителни неправомерни доходи в размер на 11 530 лв., поради което и на осн. чл. 252, ал. 2 вр. ал.1 вр. чл. 63, ал.1, т. 3 вр. чл. 20, ал. 2 вр. ал. 1 НК и чл. 54 НК го е осъдил на една година лишаване от свобода, като го е оправдал по обвинението „за разликата над 11 530 лв. и до посочената от обвинението сума от 24 250 лева, както и относно квалификацията „значителни вреди“; относно обвинението за съучастие с подсъдимия В. Д. Ф. като помагач; относно обвинението за съучастие с подсъдимия Ц. К. Ч.; както и относно обвиненията за предоставени в заем парични суми на лицата Т. Г. Т., М. В. А. и Д. Д. О.;

2.5. за виновен в това, че на 30-ти срещу 31-ви януари 2014 г., в [населено място], като непълнолетен, но с възможност да разбира свойството и значението на извършеното и да ръководи постъпките си, като извършител в съучастие с Ц. К. Ч. (последният като извършител), причинил на В. Г. Т. средна телесна повреда, изразяваща се в разстройство на здравето временно опасно за живота (мозъчно сътресение с пълна загуба на съзнанието), поради което и на осн. чл. 129, ал. 2 вр. ал. 1 вр. чл. 63, ал. 1, т. 3, вр. чл. 20, ал. 2 НК и чл. 54 НК го е осъдил на една година лишаване от свобода;

2.6. за виновен в това, че на неустановена дата през месец януари 2013г. в [населено място], област В., като непълнолетен, но с възможност да разбира свойството и значението на извършеното и да ръководи постъпките си, като извършител в съучастие с Д. Е. К. (извършител) и с И. Й. Т. (извършител) отвлякъл П. П. Р., като деянието е извършено от три лица и отвлеченото лице не е навършило 18 години, като към него лице е проявена особена жестокост, поради което и на основание чл. 142, ал. 3, т.3 вр. ал. 2, т. 2, т. 3, пр. 2 вр. ал. 1 вр. чл. 63 ал. 1, т. 1, вр. чл. 20, ал. 2 НК и чл. 54, ал. 1 НК му е наложил наказание четири години лишаване от свобода;

2.7. за виновен в това, че на неустановена дата през месец декември 2015г. в [населено място], общ. Бяла С., на [улица]пред № 14, се закарнал на В. Е. Н. с убийство (заявил му, че ще го заколи, докато спи) и това закарване би могло да възбуди основателен страх за осъществяването му, поради което и на основание чл. 144, ал. 3 вр. ал. 1 НК и чл.54 НК му е наложил три месеца лишаване от свобода.

На основание чл. 23, ал.1 НК съдът е групирал така наложените на М. Ч. наказания, като е определил едно общо, в размер на най-тежкото сред тях, а именно четири години лишаване от свобода. Към него и на осн. чл. 23, ал. 2 и ал. 3 НК съдът е присъединил и наложените на този подсъдим обществено порицание и глоба в размер на 5000 лева.

Позовавайки се на чл. 57, ал.1 ,т. 3 и чл. 58, т. 3 ЗИНЗС, съставът на СпНС е постановил наказанието, свързано с лишаване от свобода М. Ч. да изтърпи ефективно при първоначален общ режим в затворническо общежитие от открит тип.

С присъдата е приложена и разпоредбата на чл. 59, ал. 1 НК, като е постановено зачитане и приспадане на времето, през което подс. М. Ч. е бил задържан под стража и по отношение на него е била прилагана мярка за неотклонение домашен арест.

3.подсъдимият И. Й. Т.:

3.1. за невинен в това, че в периода от началото на 2014 г. до 26.05.2016 г. на територията на област В. да е участвал в организирана престъпна група с ръководители Ц. К. Ч. и М. Ц. Ч. и участници Д. Е. К., С. М. Д., К. М. К., В. Д. Ф. и И. П. Т. с цел да вършат съгласувано в страната престъпления по 252, ал. 1 НК, по чл. 213а НК и по чл. 214 НК и групата да е създадена с користна цел -генериране на парични средства чрез извършваните престъпления, поради което и на основание чл. 304 НПК го е оправдал по обвинението по чл. 321, ал. 3, т. 2 вр. ал. 2 НК.

3.2. за виновен в това, че на неустановена дата през месец януари 2013 г. в [населено място], област В., като непълнолетен, но с възможност да разбира свойството и значението на извършеното и да ръководи постъпките си, като извършител в съучастие с Д. Е. К. (извършител) и с М. Ц. Ч. (извършител) отвлякъл П. П. Р., като деянието е извършено от три лица и отвличеното лице не е навършило 18 години и към него е проявена особена жестокост, поради което и на основание чл. 142, ал. 3, т. 3 вр. ал. 2, т. 2, т. 3, пр. 2 вр. ал. 1 вр. чл. 63, ал. 1, т. 1 вр. чл. 20, ал. 2 НК и чл. 54, ал. 1НК му е наложил наказание от четири години лишаване от свобода.

Позовавайки се на чл. 57, ал. 1, т. 3 и чл. 58, т. 3 ЗИНЗС, съдът е постановил наказанието да бъде изтърпяно от подсъдимия при първоначален общ режим в затворническо общежитие от открит тип. Приложен е чл. 59, ал. 1 НК, като от срока на това наказание е приспаданото времето, през което Т. е бил задържан под стража.

4. подсъдимият Д. Е. К.:

4.1. за невинен в това, че в периода от началото на 2014г. до 26.05.2016 г. на територията на обл. В. да е участвал в организирана престъпна група с ръководители Ц. К. Ч. и М. Ц. Ч. и участници И. Й. Т., С. М. Д., К. М. К., В. Д. Ф. и И. П. Т. с цел да вършат съгласувано в страната престъпления по 252, ал. 1 НК, по чл. 213а НК и по чл. 214 НК и групата да е създадена с користна цел -генериране на парични средства чрез извършваните престъпления, поради което и на основание чл. 304 НПК го е оправдал по обвинението по чл. 321, ал. 3, т. 2 вр. ал. 2 НК;

4.2. за виновен в това, че на неустановена дата през месец януари 2013 г. в [населено място], област В., като непълнолетен, но с възможност да разбира свойството и значението на извършеното и да ръководи постъпките си като извършител в съучастие с И. Й. Т. (извършител) и с М. Ц. Ч. (извършител) отвлякъл П. П. Р., като деянието е извършено от три лица, отвличеното лице не е навършило 18 години и към него е проявена особена жестокост, поради което и на осн. чл. 142, ал. 3, т. 3 вр. ал. 2, т. 2, т. 3 вр. ал. 1 вр. чл. 63, ал. 1, т. 1 вр. чл. 20, ал. 2 НК и чл. 54 НК му е наложил наказание лишаване от свобода за срок от четири години.

С позоваване на чл. 57, ал. 1, т. 3 и чл. 58, т. 3 ЗИНЗС съдът е постановил това наказание да бъде изтърпяно от К. при първоначален общ режим в затворническо общежитие от открит тип. Приложен и чл. 59, ал. 1 НК, като е зачетено и е приспаднато времето, през което К. е бил задържан под стража.

5. подсъдимият И. П. Т.:

5.1. за невинен в това в периода от началото на 2014 г. до 26.05.2016 г. на територията на обл. В. да е участвал в организирана престъпна група с ръководители Ц. К. Ч. и М. Ц. Ч. и участници И. Й. Т., С. М. Д., К. М. К., В. Д. Ф. и Д. Е. К. с цел да вършат съгласувано в страната престъпления по 252, ал. 1 НК, по чл. 213а НК и по чл. 214 НК и групата е създадена с користна цел, поради което и на основание чл. 304 НПК го е оправдал по обвинението по чл. 321, ал. 3, т. 2 вр. ал. 2 НК;

6. подсъдимият К. М. К. - за невинен в това в периода от началото на 2014г. до 26.05.2016 г. на територията на обл. В. да е участвал в организирана престъпна група с ръководители Ц. К. Ч. и М. Ц. Ч. и участници И. Й. Т., С. М. Д., Д. Е. К., В. Д. Ф. и И. П. Т. с цел да вършат съгласувано в страната престъпления по 252, ал. 1 НК, по чл. 213а НК и по чл. 214 НК и групата да е създадена с користна цел, поради което и на основание чл. 304 НПК го е оправдал по обвинението по чл. 321, ал. 3, т. 2 вр. ал. 2 НК;

7. подсъдимият С. М. Д. - за невинен в това в периода от началото на 2014г. до 26.05.2016 г. на територията на обл. В. да е участвал в организирана престъпна група с ръководители Ц. К. Ч. и М. Ц. Ч. и участници И. Й. Т., Д. Е. К., К. М. К., В. Д. Ф. и И. П. Т. с цел да вършат съгласувано в страната престъпления по 252, ал. 1 НК, по чл. 213а НК и по чл. 214 НК и групата да е създадена с користна цел, поради което и на основание чл. 304 НПК го е оправдал по обвинението по чл. 321, ал. 3, т. 2 вр. ал. 2 НК;

8. подсъдимият В. Д. Ф.:

8.1. за невинен в това в периода от началото на 2014г. до 26.05.2016 г. на територията на обл. В. да е участвал в организирана престъпна група с ръководители Ц. К. Ч. и М. Ц. Ч. и участници И. Й. Т., С. М. Д., К. М. К., Д. Е. К. и И. П. Т. с цел да вършат съгласувано в страната престъпления по 252, ал. 1 НК, по чл. 213а НК и по чл. 214 НК и групата е създадена с користна цел, поради което и на основание чл. 304 НПК го е оправдал по обвинението по чл. 321, ал. 3, т. 2 вр. ал. 2 НК;

8.2. за виновен в това, че в периода от 30.11.2015 г. до неустановена дата в края на месец април 2016г. на територията на област В., в съучастие като съизвършител с М. Ц. Ч., без съответно разрешение, изискуемо по чл. 13, ал. 1 от

Закона за кредитните институции, извършвал по занятие банкови сделки по смисъла на чл. 2, ал. 1 от ЗКИ, за които се изисква такова разрешение, като предоставял кредити в български лева на различни физически лица срещу лихва, поради което и на осн. чл. 252, ал. 1 вр. чл. 20, ал. 2 вр. ал.1 НК и чл. 55, ал.1, т. 1 НК му е наложил наказание от една година лишаване от свобода, като на осн. чл. 55, ал. 3 НК не е наложил предвиденото по-леко наказание конфискация на S-ра от имуществото му.

На осн. чл. 66, ал. 1 НК съдът е отложил изпълнението на така наложеното наказание за срок от три години.

С тази присъда подсъдимият М. Ч. е осъден да заплати, както следва:

- в полза на гражданския ищец Р. С. Д. обезщетение за претърпени имуществени вреди от престъплението по чл. 252 НК в размер на 8500 лева, ведно със законната лихва от датата на увреждането, като в останалата ѝ част и до пълния заявен размер от 12 000 лева исковата претенция е отхвърлена;

- в полза на гражданския ищец А. А. И. обезщетение за претърпени имуществени вреди от престъплението по чл. 252 НК в размер на 100 лева.

Подсъдимите Ц. Ч. и М. Ч. са осъдени солидарно да заплатят в полза на гражданския ищец В. Г. Т. обезщетение за претърпени от него неимуществени вреди от престъплението по чл. 129 НК в размер на 60 000 лева, ведно със законната лихва от датата на увреждането.

На основание чл. 189, ал. 3 НПК подсъдимите И. Й. Т., Ц. К. Ч., М. Ц. Ч., Д. Е. К. и В. Д. Ф. да заплатят поравно по сметка на СпНС направените по делото разноски в размер на 1035.66 лева, разноските в досъдебното производство „за всеки от тях“, а подс. Ц. Ч. - и 1948,80лв. по сметка на СпНС и сумата от 945,45 лв. по сметка на АпСпНС.

С присъдата е извършено разпореждане с веществените доказателства по делото.

С оспореното по касационен ред въззивно съдебно решение присъдата е изменена, както следва:

По отношение на под. Ц. Ч.:

- увеличен е срокът на наказанията, наложени за престъпленията по чл. 142, ал. 1 НК и чл. 330, ал. 1 НК, като срокът на всяко от тях е увеличен на четири години;

- прието е, че лекият автомобил „М. П.“, представляващ предмет на престъплението по чл. 330, ал. 1 НК е с рег. [рег.номер на МПС];

- в частта относно приложението на чл. 23, ал. 1 НК, като е увеличен срока на общо определеното на този подсъдим наказание на четири години лишаване от свобода;

- в частта относно приложението на чл. 24 НК, като срокът на общо определеното наказание лишаване от свобода е увеличен с една година и е постановено този подсъдим да изтърпи пет години лишаване от свобода;

- отменено е приложението на чл. 58, т. 3 ЗИНЗС;

- приложен е чл. 59, ал. 1 НК, като е зачетено времето, през което този подсъдим е бил задържан под стража и е изтърпявал мярка за неотклонение домашен арест и е приспаднато от срока на наложеното му лишаване от свобода.

По отношение на подс. М. Ч.:

- увеличен на три години е срокът на лишаването от свобода, наложено на този подсъдим за престъплението по чл. 213а, ал. 2, т. 1 вр. ал. 1 НК, а размера на наложената за същото престъпление глоба е намален на четири хиляди лева;

- увеличен на шест месеца е срока на наказанието лишаване от свобода, наложено за престъплението по чл. 213а, ал. 1 вр. чл. 63, ал. 1, т. 3 НК и е постановено наказанието обществено порицание да се счита наложено на осн. чл. 63, ал. 1, т. 5 НК;

- в обема на престъпната дейност по чл. 252, ал. 2 вр. ал. 1 вр. чл. 20, ал. 2 НК са включени и деянията, свързани с

- извършено през м. септември 2015 г. в [населено място], обл. В. предоставяне на кредит в размер на 200 лева на М. В. А. срещу месечна лихва в размер на 30% (60 лева), с което подсъдимият причинил на А. вреди в размер на 120 лева и получил неправомерен доход в същия размер;

- извършено през м. декември 2015 г. в [населено място], обл. В. предоставяне на кредит в размер на 200 лева на М. В. А. срещу месечна лихва в размер на 20% (40 лева), с което подсъдимият причинил на А. вреди в размер на 80 лева и получил неправомерен доход в същия размер;

- извършено в периода 29.09.2015 г. - 25.12.2015 г. в [населено място], обл. В. предоставяне на кредити в общ размер от 500 лева на Д. Д. О., при месечна лихва 30 %, с което подсъдимият причинил на О. вреди в общ размер на 1300 лева и получил неправомерен доход в същия размер

- прието е, че деянията, свързани с предоставяне на парични суми в заем на всяко от лицата Т. Й. П. и Щ. П. Х. са извършени в [населено място], обл. В.;

Прието е, че общият размер на раздадените от подсъдимия в инкриминирания по този пункт от обвинението срещу него парични кредити възлиза на 13 700 лева, с което е причинил значителни имуществени вреди на получателите на кредитите на обща стойност 22 840 лева и получил неправомерен доход в същия размер;

По същия пункт от обвинението М. Ч. е признат за невиновен и е оправдан за това общият размер на платената му от С. Р. Б. лихва да е бил над 1 210 лв., както и за това общият размер на платената му от А. А. И. лихва да е бил над 330 лева, както и за това общият размер на платената му от Т. Й. П. лихва да е бил над 660 лева, както и за това общият размер на платената му от Щ. П. Х. лихва да е бил над 30 лева, съответно и за разликата в общия размер на отпуснатите кредити над сумата от 13 700 лв. до 13 850 лв., както и за разликата в общия размер на получените лихви над 22 840 лв. и до 24 250 лв.

Увеличен е на седем години срока на наказанието лишаване от свобода, наложено на подс. М. Ч. за престъплението по чл. 252 НК, като е отменено приложението на чл. 63, ал. 1, т. 3 НК.

Увеличен на две години е срока на лишаването от свобода, наложено на подс. М. Ч. по чл. 129, ал. 1 вр. чл. 20, ал. 2 вр. чл. 63, ал. 1, т. 3 НК.

Във връзка с обвинението по чл. 142, ал. 3, т. 3 вр. ал. 2, т. 2 и т. 3 вр. ал. 1 НК подс. М. Ч. е оправдан за това да е извършил престъплението в съучастие като съизвършител по чл. 20, ал. 2 НК и е увеличен срока на наказанието лишаване от свобода на пет години, като съдът е постановил това наказание да се счита наложено при условията на чл. 63, ал. 2, т. 2 НК, а не на чл. 63, ал. 1, т. 1 НК, както е прието с присъдата на СпНС;

Увеличен на една година е срокът на лишаването от свобода, наложено на този подсъдим по чл. 144, ал. 3 НК;

Изменен на седем години е срокът на определеното на осн. чл. 23, ал. 1 НК общо и най-тежко наказание на подс. М. Ч., както и размерът на присъединеното на осн. чл. 23, ал. 3 НК наказание глоба, който е намален на четири хиляди лева.

Изменен е първоначалният режим за изтърпяване на наказанието, свързано с лишаване от свобода, като на осн. чл. 57, ал. 1, т. 2, б. „а“ ЗИНЗС същият е определен на строг и е отменено приложението на чл. 58, т. 3 ЗИНЗС.

Приложен е чл. 59, ал. 1 НК, като от срока на наложеното наказание лишаване от свобода е приспаднато времето, през което по отношение на подс. М. Ч. е изпълнявана мярка за неотклонение домашен арест.

По отношение на подсъдимите И. Й. Т. и Д. Е. К.:

Във връзка с обвинението по чл. 142, ал. 3, т. 3 вр. ал. 2, т. 2 и т. 3 вр. ал. 1 НК всеки от двамата е оправдан за това да е извършил престъплението в съучастие като съизвършител с останалите по чл. 20, ал. 2 НК и е увеличен на пет години срока на наложеното му наказание лишаване от свобода, като съдът е постановил това наказание да се счита наложено при условията на чл. 63, ал. 2, т. 2 НК, а не на чл. 63, ал. 1, т. 1 НК, както е прието с присъдата на СпНС и е отменено приложението на чл. 58, т. 3 ЗИНЗС;

По отношение на подс. В. Д. Ф.:

Признат е за виновен в това, че всяко от деянията, свързани с предоставяне на заеми срещу лихва на Т. Й. П. и на Щ. П. Х. е извършено в [населено място], обл. В., като е оправдан за това тези деяния да са извършени в [населено място], обл. В., както и по обвинението за това общият размер на платената му от Т. Й. П. лихва да е бил над 660 лева, както и за това общият размер на платената му от Щ. П. Х. лихва да е бил над 30 лева. Този подсъдим е оправдан и по обвинението за разликата в общия размер на получените чрез престъплението по чл. 252 НК лихви над сумата от 690 лв. и до 860 лв.

Присъдата е изменена и в частта относно присъденото на всеки от гражданските ищци Р. Славеев Д. и А. А. И. обезщетение за имуществени вреди, като е постановено същите да се считат причинени с престъплението по чл. 252, ал. 2 вр. ал. вр. чл. 20, ал. 2 НК

С решението всеки от подсъдимите Ц. Ч. и М. Ч. е осъден да заплати направени във въззивното производство разноски.

В останалата ѝ част присъдата е потвърдена.

По протеста:

Макар протестът да не се поддържа от представителя на Върховната касационна прокуратура, той не е оттеглен и поради това изисква обсъждане по същество. Преди това обаче е необходимо да се обърне внимание на факта, че част от аргументацията на прокурора обосновава оплакване срещу направената от въззивния съд оценка на доказателствата, което не засяга годността на тази оценка, а представя собствената на обвинителя перспектива към доказателствения материал и специфично негово интерпретиране от гледище на конкретно защитавания интерес. Такова е възражението, че по делото са налични „множество производни доказателства, които поради своята многобройност, взаимна връзка и отношения на преповтаряне и допълване водят до единствения извод, че тези подсъдими са извършили вмененото им престъпление по чл. 321 НК“. С такъв характер е и извършеното процитиране на фрагменти от свидетелски показания, за които се настоява, че обосновават извод, противоположен на този, направен от

въззивния съд, че петимата, посочени в протеста подсъдими, не са извършили престъпление по чл. 321 НК. С уточнението, че постановеното от СпНС и потвърдено от АпСпНС оневиняване на тези лица по чл. 321 НК е не заради доказана липса на извършено от тях такова престъпление, а поради недоказаност на обвинението в тази му част, коментираният оплаквания в протеста по съществото си са такива за необоснованост, която е извън пределите на дължимия касационен контрол.

От друга страна, доколкото сам прокурорът е признал, че гради тезата си на базата на доказателства с производен характер, нужно е да се припомни, че ролята на производните доказателства в наказателния процес е ограничена. Те служат единствено като средство за разкриване или за проверка на първични доказателства и евентуално биха могли да ги заменят, когато последните са недостъпни. Това по необходимост изисква източникът на първичните доказателства да е известен, за да се прецени тяхната достъпност, съответно да се провери достоверността им, когато това е възможно. Отсъствието на данни за този източник прави сведенията основани на непроверим слух и изключва възможността за ползването им като годна част от доказателствения масив. Прилагането на количествени критерии към такива сведения не е от естество да промени качествена тяхна неадекватност. В случая логиката на протеста сочи като източник на доказателствата, които е имал предвид прокурора, показанията на свидетелите П. Р., В. Н., Р. И. и В. Т.. Съставът на АпСпНС обаче е отделил нужното внимание на съобщеното от всяко от тези лица и предлагайки коректен негов прочит, е установил, че съдържащите се в него отделни твърдения, с които е и мотивиран касационния протест, са основани не на лични възприятия на свидетелите от конкретно извършени от подсъдимите действия, а се обясняват било то с чутото „от хора от селото“ или с узнатото от „други лица“ или с това, че съответният свидетел „е чувал за това“, без да назовава източникът на информация, или пък съответната информация се представя като „обществена тайна“ за селото. Тази специфика на свидетелстването в конкретните негови части е коментирана от въззивния съд. Тя всякога компрометираща процесуалната допустимост на добитата чрез такива показания информация от гледище на принципа на непосредствеността. Поради това въззивният съд не търпи упрек, че е отказал на такива твърдения да основе осъдителни изводи за извършено престъпление.

Не са останали извън вниманието на въззивната инстанция и показанията на свид. В. Т. в частта, в която същият се е ангажирал с твърдение за наличие на „група“ между подсъдими по делото лица. Касае се не за твърдение за факти, а за обобщаващ собствен извод и квалификация, базирани на субективни критерии, поради което акуратно съдът е заключил, че твърдението е общо и абстрактно, съответно не представлява информационен източник с доказателствена стойност.

Несъгласието си с изводите на АпСпНС прокурорът е мотивирал с настояване, че този съд не е обсъдил във връзка с обвинението по чл. 321 НК дадените в досъдебното производство по реда на чл. 223 НПК показания на П. Д. и М. А.. Възможността доказателства в полза на обвинението по чл. 321 НК да се изведат от показанията на тези свидетели е обсъдена във въззивното решение (стр. 42-43) и обосновано е отхвърлена. Въззивният съд е изложил конкретни аргументи, по същество свързани с възможност единствено за вероятно установяване на съществуването на престъпно сдружение между петимата подсъдими по делото, чието оневиняване по чл. 321 НК е оспорено от прокурора, чрез показанията на М. А.. Съдържателен коментар на тези показания има в решението (стр. 42) и той е неукорим. А доколкото свидетелят е твърдял, че Т. и К. събират лихвите по

заемите, „като включително бият и заплашват хората“, очевидно е, че свидетелят е ползвал обобщения с неопределено в степен, достатъчна за нуждите на доказателствения процес съдържание и ако въззивният съд е отказал да основе на неговите твърдения осъдителен извод по чл. 321 НК, той не е нарушил закона, а го е приложил точно.

Отговаряйки на поставените и на неговото внимание възражения на прокурора срещу оневиняването на подсъдимите по коментирания обвинение, въззивният съд се е спрял и на показанията на свид. П. Д. от двете фази на производството, вкл. и на тези, дадени по реда на чл. 223 НПК (л. 43 от решението), в които е открил твърдения, че двамата Т. и К. „работят“ за М. Ч. „за сплашване и побой, за разпространение на наркотици, лихварска дейност и всякакъв вид престъпления“, че И. Т. „Пора“ събира лихвите от хората, за което получава заплата, а М. Ч. е предлагал на свидетеля „да работи“ за него, като „продава наркотици, заплашва хората и събира лихва“. Отделил е нужното внимание и на показанията на свидетелите Р. И. и И. И. от досъдебното производство. След точна и завършена съпоставка на твърденията на всяко от тези лица (както и на останалите свидетели) с фактите по обвинението, въззивният съд е констатирал липса на корелация, като е обосновал подробно извода си. Решението предлага съдържателен и точен коментар на показанията на И. чрез които съдът е обосновал извод, че чрез тях може да се постигне единствено вероятно установяване на съществуването на престъпно сдружение между Ц. Ч., М. Ч., Д. К., И. Т. „Пора“ и В. Ф., при това единствено за извършване на лихварска дейност. На базата на тези показания е направил положителна констатация за съществуване на организирана престъпна група между подсъдими по делото лица (включая К. К. и С. Д.), но създадена с цел извършване на имотни измами, като е отбелязал, че такова обвинение е предмет на друго наказателно производство.

Отговорът, който въззивният съд е дал на възраженията срещу оневиняването на подсъдимите по делото, в т.ч. и на Ц. Ч., М. Ч., И. Пл. Т., И. Й. Т. и Д. К. по чл. 321 НК е обхванал всички относими доказателствени източници и е формулиран по аргументиран и обстоятелствен начин след подлагане на доказателствената съвкупност на всеобхватно и задълбочено, до най-дребни детайли проучване и анализ. Разсъжденията са коректни, основани са на действително съществуващи предпоставки, осигурени чрез изчерпателно проведен доказателствен процес. Поради това извършената касационна проверка не дава основания за укор към въззивния съд за изкуствен подбор на фактите и установяващите ги доказателства и за нарушаване на изискванията на чл. 13, чл. 14, ал. 1, чл. 107, ал. 3 и ал. 5 НПК, както се настоява в протеста.

Отделен от това остава въпросът за съответствието на споделеното в протеста разбиране, че броя на посочените в него подсъдими и познанството между тях, съчетано с претенцията на прокурора, че те „са съзнавали, че извършват заедно действия по събиране на лихви и главници и неправомерен натиск над длъжници, под прякото ръководство на Ц. и М. Ч.“ - от една страна и обективните и субективните признаци на съставите по чл. 321, ал. 1 и ал. 2 НК - от друга страна. Според прокурора тази подчиненост в действията на Т. и К. е признак за наличие на ОПГ с посочената в обвинителния акт цел - извършване на престъпления по чл. 252 и чл. 213а НК. Съображенията очевидно игнорират ред характеризиращи организираната престъпна група признаци, които я отличават от обикновеното съучастие, напр. структурираност и трайност на формирането или важна за субективната страна по чл. 321, ал. 1 и ал. 1 НК характеристика, каквато е съзнанието за принадлежност към организирана престъпна структура, съотв. за

ръководене на такава и съгласие за осъществяване на дейност, насочена към реализиране на поставени пред тази структура общи стратегически нейни цели, свързани с извършване на престъпления от определен вид, в случая такива, представляващи рекет, изнудване и престъпления против паричната и кредитната система според обвинението.

Способността на доказателствата да излъчат факти, нужни за изпълването на законовите критерии за ръководене и участие в организирана престъпна група обаче е обсъдена от въззивния съд, вкл. и от гледище на признаците от всеки от съставите по чл. 321, ал. 1 и ал. 2 НК и обосновано е отхвърлена. В тази му част въззивното решение не страда от твърдяните от прокурора пороци.

Необходим признак, определящ обективното предназначение на сдружението, за което участниците са постигнали съгласие, както според дефиницията, съдържаща се в чл. 93, т. 20 НК, така и при всяка престъпна организация или група, е специфичната цел, която формирането си поставя - извършване на престъпления. В случая като част от тази обща, стратегическа цел на претендираното престъпно формиране в обвинителния акт е посочено извършването на престъпления по чл. 252 НК. В тази връзка в обвинителния акт са описани факт, свързани с предоставяне от страна на Ц. Ч. на парични средства на подс. М. Ч., който от своя страна ги е раздавал на различни лица срещу лихва. Предоставянето на лични парични средства в заем, макар и извършвано системно и с търговска цел - срещу лихва, генерираща печалба, не покрива признаците от състава по чл. 252 НК, като аргументи в тази насока ще бъдат посочени в по-нататъшното изложение при обсъждането на възраженията на защитата на подс. М. Ч. по правилното прилагане на материалния закон при осъждането му по чл. 252 НК.

По жалбите:

Част от жалбите също поставят необходимост от предварително фиксиране на пределите на възможната и дължима от касационната инстанция проверка. В една своя част, съдържащото се в тях оспорване не третира проблем, по който е възможна такава проверка, а представя собствените на съответните защитници оценъчни съждения относно качеството и процесуалната значимост на доказателствени източници, ползвани от съдилищата при решаването на делото; възражения относно логиката в поведението на свидетели по делото; оспорване на приети по делото експертни заключения; оспорване на приети за установени от съда факти; възражения за неизясненост на фактичката обстановка по отделни обвинения и за липса на съответствие на между осъдителните съдебни изводи и доказателствата, възражения за недоказаност на обвинението. Същевременно това оспорване не е обвързано с констатации за допуснати от въззивния съд конкретни нарушения на процесуалния регламент. Ето защо и с оглед разпоредбите на чл. 347 и чл. 348 НПК, тези възражения не създават предпоставки за касационна проверка, макар да са класифицирани като такива за съществени процесуални нарушения или нарушения на материалния закон. ВКС проверява единствено юридическата правилност на контролираните съдебни актове с оглед на изложените в тях фактически положения, без да пререшава въпроса за достоверността на доказателствените материали. Вътрешното убеждение на съдилищата от предходните инстанции по този въпрос може да бъде оспорено и поставено под съмнение при касационния контрол, само когато са били нарушени процесуалните правила, които нормират неговото изграждане и гарантират правилността му. Ако

такива нарушения не са допуснати, вътрешното убеждение на инстанциите по фактите е абсолютно и неотменимо.

Направеното от адв. В. искане за пълно оневиняване на подсъдимите Ц. Ч. и М. Ч. не е съобразено с тези особености на касационния контрол, по същество изключващи възможността на касационния съд да установява нови фактически положения, било то в рамките на събраните от предходните инстанции доказателства или чрез собствена активност по попълване на доказателствени празноти и изясняване на неясноти и противоречия в доказателствата (извън хипотезата по чл. 354, ал. 5 НПК, която в случая не е налице). Основните въпроси по делото е възможно да се пререшат от касационния съд единствено и само в рамките на приетата от въззивния съд фактология. Съответно ВКС е оправомощен да оправдае подсъдим, ако тази фактология не сочи инкриминираното деяние да е извършено, или ако не очертава признаците на престъпление. В случая това условие отсъства по отношение на част от престъпленията, за които е призната виновност на посочените двама подсъдими, доколкото сред приетите от въззивния съд факти по отношение на тях се съдържат и такива, изпълващи съставите на престъпления, включени в обема на обвинението, определен от прокурора. При това положение, ако касационната проверка потвърди възражението за допуснати при разглеждането на делото особено съществени процесуални нарушения, решаването на проблема би било постижимо единствено чрез отмяна на въззивния акт и връщане на делото за повторното му разглеждане за преодоляване на отстранимите сред тях. Цялостното оневиняване от страна на ВКС би санирало допуснати при разглеждането на делото съществени процесуални пороци, единствено ако приетата от съдилищата фактология сочи на липса на престъпление или на липса на връзка на подсъдимия с това престъпление. А в случая, както бе вече отбелязано, това условие липсва.

Възраженията за предубеденост на прокурора, участвал при съдебното разглеждане на делото пред първоинстанционния съд, както и на състава на този съд, следва да бъдат разгледани преди останалите, доколкото при наличието им проведеното съдебно разглеждане на делото би било порочно. Тези възражения, както и квалифицираното като възражение за нарушаване на принципа за състезателността и това за лишаване на подсъдимия Ц. Ч. от възможност да участва в хронологически последните заседания пред първостепенния съд са били поставени на вниманието на въззивния съд и са получили надлежен отговор от този съд, който настоящата инстанция единствено може да допълни.

Според жалбата на адв. В. участвалият при първоинстанционното съдебното разглеждане на делото прокурор е бил предубеден, защото е изготвил обвинителния акт по делото преди да е било завършено досъдебното производство, т.е. преди да е била изпълнена процедурата по предявяване на разследването и обвиняемите и техните защитници да са направили исканията, бележките и възраженията си.

Доводът е изцяло неоснователен. Прегледът на материалите по делото показва, че на 17.01.2017 г. е било проведено заседание на АпСпНС по ВНЧД № 9/2017 г., образувано на осн. чл. 68, ал. 8 НПК по жалби на обвиняемите към този момент Ц. и М. Ч.. В това заседание представителят на Апелативната специализирана прокуратура е представил преписи от постановления за предявяване на материалите от разследването на обвиняемите по делото лица и от изготвен по това дело обвинителен акт, мотивирайки се с това, че в протеста, по който е било образувано производството пред АпСпНС прокурорът от СпПр е заявил, че обвинителният акт е вече изготвен и предстои внасянето му в съда. Като

се има предвид датата на заседанието, проведено пред СпНС, в което са били разгледани молбите на посочените двама подсъдими (тогава обвиняеми по делото) за смекчаване на прилаганите спрямо тях мерки за неотклонение - 09.01.2017 г., приключило в 17:05 часа, може да се приеме, че протестът е изготвен в периода 10 - 12.01.2017 г., когато процедурата по предявяване на материалите от разследването, проведена през м. декември и до 27.12.2016 г. (съгл. приложения в т. 38 от досъдебното производство протоколи), е била вече приключена. С постановления от 11.01.2017 г. прокурорът се е произнесъл и по направени от защитата и обвиняемите искания. При това положение наличието на обвинителен акт към периода 10 - 12.01.2017 г. (по делото липсват данни за датата на подаване на коментирания протест) не е заявка за пристрастност на изготвилия го прокурор, а акт на упражняване на предвидено в закона негово правомощие. Упражняването му може да оправдае опасения за пристрастност, предубеденост и пр., ако този акт е изготвен предварително, преди събирането и проверката на доказателства в досъдебната фаза. В случая коментираното действие на прокурора е извършено на финала на досъдебното производство и в съответствие с една от основните функции на този орган - тази по повдигане на обвинение пред съда, което се случва именно с изготвянето на обвинителен акт. Такъв е и внесен в СпНС на 17.01.2017 г. Прокурорът е бил свободен в преценката си, че към конкретния момент обвинението срещу лицата, чиято наказателна отговорност е ангажирана в производството е подкрепено от събраните към този момент доказателства. Поради това соченото от адв. В. обстоятелство не може обективно да оправдае опасение, че прокурорът, осъществявал ръководство и надзор на досъдебното производство, а впоследствие участвал и при съдебното негово разглеждане е бил предубеден. Съответно неотнормим към съда от първа инстанция, както и към въззивния съд, е упрек, че не са осигурили участие на страната на публичното обвинение на обективен и безпристрастен представител на прокуратурата, способен правилно да осъществи поверената му процесуална функция.

Неоснователни са и всички аспекти на възражението на адв. В. за нарушаване на правото на подсъдимите Ц. Ч. и М. Ч. на справедлив и публичен процес, воден от независим и безпристрастен съд.

Това възражение е аргументирано на първо място с начина, по който е протекъл процесът по приемането за съвместно разглеждане на гражданските иски и са конституирани допълнителните страни в производството. Според жалбата на адв. В., извън процесуалния регламент председателят на съдебния състав е провел разпит на посочените в обвинителния акт като пострадали лица, след което сам е формулирал исковите им претенции, като в отделни случаи съдебното произнасяне е съдържало изразена воля на съда за тяхната основателност.

В проведените на 23.02.2017 г. и 21.03.2017 г. съдебни заседания са били заявени и обсъждани искания на част от свидетелите по делото за участие като граждански ищци и/или частни обвинители и съответно са били конституирани допълнителните страни. Според протокола от първото от тези заседания, съдът е разяснил правата, които има пострадалият в наказателния процес, след което в протокола, както и в този от 21.03.2017 г., са вписани изявления на Р. С. Д., А. И. Д., П. П. Р., С. Р. Б., А. А. И., К. Д. А., Л. З. М., М. В. А., Д. Д. О., В. А. И., М. Д. А., П. К. Д., В. Г. Т., М. И. А. и В. Е. Н.. Някои от тези лица са пожелали да бъдат допуснати до участие като страна в процеса, а други - не, като между изявленията им са правени възражения от защитници, че съдът разпитва лицата, че те повтарят показанията си, че съдът формулира гражданските им претенции. Адв. В. е

възразил и срещу даването на възможност на свид. А. Д. да се запознае с обвинителния акт, който му е бил предоставен от съда. Възражения са правени и срещу възможността въобще от престъплението по чл. 252 НК да произтекат подлежащи на обезщетяване вреди. Тези възражения съдът е обсъждал, макар не винаги да го е правел в рамките на съдебен акт, а като речитатив. С определение обаче е отхвърлил възражението, че сам формулира гражданските иски, провеждайки преди това разпит на всеки от съответните свидетели. От самите възражения не е възможно да се правят изводи за тяхната основателност, доколкото по същество те представят случващото се в залата, пречупено през погледа на възразилата страна, съответно субективното нейно възприемане на нещата. Основателността на възраженията може да се установи единствено чрез съдържанието на съдебния протокол, а в случая то не потвърждава възраженията на адв. В.. В съдебните протоколи са вписвани изявления на съответните, посочени от прокурора като пострадали лица, както и съдебни определения във връзка с всяко от тях, съдържащи съдебна преценка за допустимост на претенциите, но не и за тяхна основателност. Никоя от страните не е направила възражение относно начина, по който се отразява в протокола случващото се в съдебната зала, извършените действия и не е поискала поправки и допълнения в съдържанието му в срока по чл. 312, ал. 1 НПК.

Колкото до формулировката на някои от съдебните определения по приемане на предявени граждански иски за съвместно разглеждане, тя също не предполага предубеденост на съдебния състав. Според жалбата в тези актове се съдържа изразена воля на съда за основателност на претенциите. Съдържанието на протокола от проведеното на 21.03.2017 г. заседание, в рамките на което съдът се е произнесъл по исканията за конституиране на допълнителни страни в процеса не потвърждава възражението на адв. В., като нито в мотивната, нито в разпоредителната своя част съответните съдебни определения не съдържат заявление на съда относно основателността им.

Липсват в този смисъл факти от съдебната дейност по конституиране на допълнителните страни в процеса, сочещи на очевидна или предполагаема предубеденост на съда и пристрастно негово отношение към пострадалите. Още повече, че вследствие на активността на защитата и споделяйки нейните разбирания по прилагането на процесуалния закон, в състоялото се на 12.04.2017 г. заседание и на липсващо правно основание съставът на СпНС е прекратил производството по част от приетите граждански иски.

Все в контекста на претенцията за незаконност на първоинстанционния съдебен състав се възражава от адв. В., че в голям период от производството пред СпНС при обсъждането и решаването на различни процедурни въпроси, като произнасянето по направени искания за прекратяване на съдебното производство и за връщане на делото на прокурора; при произнасяне относно мерки за неотклонение; относно конституирането на допълнителни страни съвещанията на съдебния състав са протичали с участието и на резервния съдебен заседател.

Проблемът за участието на резервния съдебен заседател в съвещанията на съдебния състав е поставен от адв. В. в заседанието от 23.02.2017 г. като аргумент да поиска отвод на състава. Наред с това защитникът е поискал в съдебния протокол да бъде отразено, че когато този състав се е оттеглил за съвещание, председателят му е поканил резервния съдебен заседател да се включи в произнасянето. Тези искания са последвани от определение на съда, в което е споделено разбирането, че резервният съдебен заседател е част от съдебния състав, разглеждащ делото, тъй като е с правата на негов член. След настоятелно

противопоставени от адв. В. и подкрепени от адв. Н. възражения срещу това разбиране и след дадена почивка, в ново определение съдът е констатирал, че „по силата на процесуалната норма съвещанията се провеждат тайно от състав съдия и двама съдебни заседатели, а запасният съдебен заседател не взема участие в съвещанията и в решаването на въпросите по делото“. След което е постановил диспозитив, според който: „не уважава искането на адв. В. досежно законността на състава и неспазване на тайната на съвещанието, тъй като и за двете твърдения са налице императивни правни норми, които не подлежат на тълкуване.“ Актът би трябвало да означава, че съдът е коригирал разбирането си относно участието на резервен съдебен заседател в наказателния процес. Въпреки това обаче постановеното по-късно в същото заседание определение по чл. 270 НПК, с което е била изменена мярката за неотклонение на Ц. Ч., е подписано от съдия и трима съдебни заседатели, т.е. и от резервния съдебен заседател. Очевидно е, че се касае за проблем, свързан със способността на съдебния състав да тълкува и да прилага закона в конкретна негова част. По-важно е, че проблемът относно правилното определяне на състава, в който е следвало да заседава първостепенният съд своевременно е бил преодолян след като определението по чл. 270 НПК е било атакувано пред въззивния съд и е било отменено именно с оглед на констатирана нередовност на състава, който го е постановил. Проблемът относно състава, в който е заседавал първоинстанционния съд не е поставян повторно от страните, като съдебните актове, които са подписвани от всички членове на този състав носят подписите на съдията и на двама съдебни заседатели, каквото е изискването на относимата в случая разпоредба на чл. 28, ал. 1 т. 2 НПК. Т.е. макар и окрупнено от адв. В. като относимо към „огромен период от производството“, възражението му е адекватно единствено към хронологически първото съдебно заседание по НОХД № 52/2017 г. на СпНС, в което единствено е разгледано искане на прокурора по чл. 270 НПК. Колкото до възражението, че в това заседание е обсъждано искане на защитниците за прекратяване на съдебното производство и за връщане на делото на прокурора заради допуснати в досъдебната съществени процесуални нарушения, това искане впоследствие е подновено в състоялото се на 30.03.2017 г. заседание, а след това и в заседанието от 11.04.2017 г., обсъдено е било и е получило съответния отговор от законния съдебен състав.

Възразява се на следващо място от адв. В., че в първото съдебно заседание пред СпНС, след като не е бил даден ход на делото и разглеждането му е било отложено за следваща дата, председателят на състава е подканил прокурора да поиска изменение на мярката за неотклонение на Ц. Ч. в по-тежка от прилаганата до момента и без да е даден ход на съдебното следствие съдебният състав е провел разпит на свидетел и въз основа на неговите твърдения, че е бил заплашван от Ч. да промени показанията си, е задържал този подсъдим под стража, като всичко това е станало според адв. В. „очевадно по предварителна уговорка с прокурора“.

Преди всичко в нито една от своите части твърденията на защитника не притежават неоспоримата очевидност, която им е придадена с жалбата. Преценката на верността им може да се направи само чрез съпоставка със съдържанието на протокола от съответното съдебно заседание - това от 23.02.2017 г. Тази съпоставка сочи като инициатор на процедурата по чл. 270 НПК, в рамките на която е била изменена мярката за неотклонение на Ц. Ч. от парична гаранция в задържане под стража, не съдебния състав или неговия председател, а представителят на Специализираната прокуратура, който след като е изразил становище относно хода на делото, е направил искане по реда на чл. 270 НПК за изменение на мярката за неотклонение на Ч. поради опасност от извършване на

престъпление от този подсъдим, като е представил преписка на РП-Бяла С. „като доказателство“ и е поискал да бъде проведен разпит на лицето Д. О.. Съдебният протокол не съдържа отразяване на инициатива на съда, адресирана към прокурора и подканяща го да поиска изменение на мярката за неотклонение на подс. Ц. Ч.. Според чл. 270, ал. 1 и ал. 2 НПК въпросът относно мярката за неотклонение може да се поставя по всяко време на съдебното производство, а съдът е задължен да се произнесе. Поради това нито фактът, че прокурорът е поискал засилване на процесуалната принуда над Ц. Ч., нито фактът, че съда е приел да разгледа това искане и го е уважил, сами по себе си не налагат като очевидна предварителна уговорка между съда и прокурора, за която настоява адв. В.. От друга страна, съдът действително е изменил мярката за неотклонение на Ч. в по-тежка, но го е сторил с конкретни аргументи - за настъпила промяна в обстоятелствата, значими за преценката относно степента на необходимата към съответния момент процесуална принуда по отношение на този подсъдим. В тази насока се е позовал на твърденията на лице, което по искане на прокурора е разпитал за нуждите единствено на производството по чл. 270 НПК, практически съдът не е събирал доказателства за факти и обстоятелства извън предмета на делото, нито е провеждал „разследване“ за престъпление, с обвинение за каквото не е бил сезиран. Това, че този съд е уважил искането на прокурора и се е ангажирал с активност по събиране на доказателства за нуждите на производството по чл. 270 НПК не е достатъчно, за да провокира съмнение в безпристрастността му или за негова предубеденост. Процесуална забрана за събиране на доказателства за нуждите на това производство принципно не съществува, а като се има предвид, че към същия момент ход на съдебното следствие все още не е бил даден, друга възможност за събиране на поискани гласни доказателства не е съществувала, освен чрез провеждане на поискания от прокурора разпит. Друг е въпросът, че ако прокурорът е разполагал с данни за реализирана от страна на гражданин, в т.ч. и от страна на подсъдим по наказателно дело принуда по отношение на друго, вкл. и на свидетел по дело и ако е бил убеден в тяхната достатъчност за необходима процесуална реакция, то тази реакция би следвало да се реализира, напр. по реда на чл. 212 НПК с възможност за проверка на данните и евентуално със съответните процесуални последици за автора на принудата. Разпитът на свидетел в това заседание обаче, нито основаното на този разпит решение на СпНС да задържи под стража Ц. Ч. не дават основание да се счита, че съдебният състав е бил предубеден относно невинността на този подсъдим. Още по-малко има основания да се счита, че решавайки делото по същество, този състав е бил обвързан от преценката, която е направил в производството по чл. 270 НПК. Нищо в делото не показва съдът да е бил воден от лични предразсъдъци при разглеждането на делото и да е под влиянието на лична предубеденост и пристрастност.

В жалбата на адв. В. се съдържа възражение и относно начина на формиране на първоинстанционния съдебен състав чрез избор на съдебни заседатели - определени от секретар, за когото не са представени доказателства, че е разполагал със съответната компетентност. Според него представеният по делото протокол не обективира избор на заседатели, а определяне на трима такива - двама редовни и един резервен.

Това възражение е получило подробен и обоснован чрез обективните данни по делото отговор от въззивния съд, към който настоящият състав може единствено да се присъедини и да подкрепи съдържащият се в него извод за изпълнени в случая изискванията на чл. 72, ал. 2 ЗСВ за определяне на основните и на резервния съдебни заседатели на принципа на случайния подбор чрез електронно

разпределение. Налични са справка за разпределение на съдебните заседатели по НОХД № 52/2017 г. по електронен път и длъжностна характеристика на длъжността, заемана от извършилото случайния избор лице, в т. 11 от основните длъжностни задължения, вписани в която е включено и това да определя на случаен принцип чрез автоматизираната деловодна система съдебните заседатели по делата и да ги уведомява.

Възражението на адв. В., свързано с условията, при които са протекли хронологически последните няколко съдебни заседания пред първостепенния съд и третирането, на което е бил подложен в тях Ц. Ч. по същество отново повдига въпрос за справедливостта на първоинстанционното производство от гледище на правата на този подсъдим.

Прегледът на материалите от първоинстанционното съдебно дело във връзка с това възражение показва, че във финалната част от процеса пред СпНС са били проведени поредица от заседания, в които подс. Ц. Ч. не се е явявал в съдебната зала, било то защото не е доведен до сградата на съда (поради остра вирусна инфекция) или защото е бил довеждан, но със специализиран автомобил за медицинска помощ и без възможност да се придвижи до съдебната зала (поради отказ на подсъдимия да се движи - справка от 02.03.2018 г. или поради обостряне на неврологична симптоматика - справка от 19.03.2018 г. и заключения на съдебно-медицински експертизи, съотв. от 05.02.2018 г. и от 19.03.2018 г.). Съдът е разпореждал настаняването му в специализирани медицински заведения за провеждане на консултативни прегледи и изследвания, събирал е медицински становища за здравното му състояние и за възможността му да участва при съдебното разглеждане на делото, чрез изискване на справки от СБАЛЛС към затвора в гр.София и назначавайки съдебно-медицински експертизи. След получаване на експертни становища, съдържащи устойчиво повтаряща се констатация за наличие на редица заболявания при Ц. Ч., сред които е определена като водеща обострената към съответния момент неврологична симптоматика, водеща до негова невъзможност за самостоятелно придвижване и продължително оставане в седящо или в изправено положение, в проведеното на 25.04.2018 г. заседание, съдът е отхвърлил искане на защитниците за спиране на наказателното производство и е постановил изнасяне на заседанието от сградата на съда и провеждането му в сградата на Софийския централен затвор, в СБАЛЛС. Заседанието е проведено в СБАЛЛС, в болничната стая, в която е бил настанен по същото време Ч.. В това заседание съдът е заличил единствените двама свидетели, чийто разпит е бил предстоящ, поканил е подсъдимите да дадат обяснения по обвинението и след отказа на Ц. Ч., който е заявил, че иска да даде обяснения, но в момента изпитва болки и не е в състояние да говори и след противопоставяне от страна на всички защитници заседанието да продължи при тези условия, съдът е отложил разглеждането на делото за следваща дата. Следващите три съдебни заседания, състояли се на 30.04.2018 г., 08.05.2018 г. и на 10.05.2018 г. са проведени в съдебната зала в сградата на СЦЗ, като в тях Ц. Ч. е присъствал, намирайки се в лежачо положение. Всяко от първите две от тях е предхождано от медицинска справка, подписана от трима лекари от СБАЛЛС, според която Ц. Ч. изпитва силни болки в седнало и в изправено положение и може да участва в заседание единствено лежейки. В тези заседания съдът последователно е отправял покана към подсъдимите да дадат обяснения, която е била приета единствено от подс. К.. Всеки път подс. Ч. е заявявал, че желае да даде обяснения, но не може поради болките, които изпитва. Същата е била позицията му и при съдебните прения и при предоставената му възможност за последна дума. Процесуално-

следствени действия в тези заседания не са провеждани (изключая дадените от подс. К. обяснения), като на 08.05.2018 г. съдът е обявил съдебното следствие за приключено и е пристъпил към изслушване на пledoариите на страните, като в заседанието от 10.05.2018 г. е обявил и присъдата по делото.

Тези факти без съмнение са от естество да обосноват нарушение на чл. 6 § 1 ЕКПЧ, поставящ изискването за справедливо и публично гледане на делото. Аспект на това изискване е осигуряването на възможност за излагане на становището на обвиняемия/подсъдимия във връзка с обвинението и по повод на делото чрез даване на обяснения и участие в съдебните прения.

Подсъдимият в наказателния процес има гарантираното от закона право да участва в наказателното производство, да даде обяснения по обвинението, да участва в съдебните прения, има право на последна дума (чл. 55, чл. 291, чл. 297 НПК). При разглеждането на делото той трябва да получи реална възможност да упражни тези си права, като изложи обясненията си във връзка с обвинението, както и позицията си по съществуващото на делото, противопоставяйки аргументи срещу тези на прокурора и частното обвинение чрез участие в съдебните прения. Условието на процеса не трябва да го поставят в неизгодно положение спрямо противната страна. В конкретния случай това не е било сторено, доколкото физическото състояние на Ч. и фактът, че към момента на провеждане на последните четири заседания по делото, той е бил лежачо болен, като лекарското мнение за невъзможността му да заеме друга позиция на тялото поради изпитваните от него физически болки, провокирани от едно от заболяванията му, е било категорично и последователно отстоявано в периода на провеждането на тези заседания.

Без съмнение налице е нарушение на принципа за справедливо гледане на делото, но за да се прецени ефектът му върху цялостния процес и да се отговори на въпроса дали като цяло делото е разгледано справедливо, принципно трябва да се прецени развитието на производството и в следващия процесуален негов етап - пред въззивната инстанция, като се съобразят правомощията на въззивния съд, респ. възможността пред него да бъдат представени и ефективно защитени накарнените при първоинстанционното разглеждане на делото интереси на подсъдимия (виж напр. решение на ЕСПЧ по делата *Ekbatani* срещу Ш. и *Helmers* срещу Ш.). В случая действащата у нас процесуална регламентация предвижда широки правомощия за апелативната инстанция, която може да упражни и функциите на първоинстанционния съд, а не е ограничено до извършване на формална проверка на оспорената пред нея присъда. Въззивният съд е оправомощен да извърши цялостна проверка на присъдата с възможност да събира и да проверява доказателства, като в случая това правомощие е пълноценно упражнено от страна на АпСпНС. Факторите, които са поставяли Ц. Ч. в по-неизгодни за него спрямо прокурора условия за излагане на позицията си по обвинението и по съществуващото на делото пред първостепенния съд са били отстранени при въззивното производство. Ц. Ч. не само е имал възможност да атакува първоинстанционната присъда пред по-горния съд, той е реализирал тази възможност и е взел пълноценно лично участие във въззивното производство, имал е възможност да прави искания по доказателствата, да представя възражения, да изложи обясненията си, да пледира по съществуващото на делото и да реализира ефективно правото си на последна дума.

Преценено в контекста на цялостното развитие на съдебното производство пред предходните съдебни инстанции може да се заключи, че е спазен принципа за справедливо гледане на делото, като всички подсъдими, в т.ч. и подс. Ц. Ч., са

разполагали с достатъчно възможности за оптимална защита. При решаването на делото не са ползвани доказателства, получени чрез нечовешко или унижително отнасяне към някого от подсъдимите, в т.ч. и към Ц. Ч. или в нарушение на други, гарантирани от ЕКПЧ, Конституцията и законите на страната права.

Що се касае до положението, в което подс. Ц. Ч. е бил поставен при провеждането на последните четири заседания на СпНС, фактът е от такова естество, че е непреодолим чрез връщане на делото и повторното му разглеждане от стадия на първоинстанционното съдебно производство.

Твърди се на следващо място в жалбата на адв. В., че при въззивното разглеждане на делото е било нарушено началото на състезателността, доколкото след приключването на съдебните прения въззивният съд е възобновил съдебното следствие, за да се провери съществуването на коментиран в защитните речи прокурорски акт от съществено значение за редовността на процеса по отношение на едно от обвиненията, включени в предмета му - това по чл. 129 НК срещу Ц. Ч. и М. Ч.. Оспорена е и редовността на производството в тази негова част с настояване, че е нарушена забраната по чл. 24, ал. 1 т. 6 НПК.

Възражението е неоснователно. С възобновяването на съдебното следствие от въззивния съд не е нарушена състезателността в нито един от аспектите ѝ. Този акт не е засегнал по никакъв начин процесуалното състезание, съответно равнопоставеността на участвалите в него страни. Не са нарушени основните процесуални функции по обвинението и защитата, като съдът е запазил ролята си на арбитър в процеса, а не се е ангажирал по същество с процесуалната позиция на която и да е от тях. Макар да е неутрален по отношение на обвинението и защитата, по силата на служебното начало и началото за разкриване на обективната истина съдът е задължен да бъде активен в процеса. Негова е тежестта за точно прилагане на процесуалния и на материалния закон. В този смисъл при възникналото у него при изслушването на защитните речи съмнение относно редовността на процеса, въззивният съд не само е могъл, той е бил длъжен да изясни процесуалната ситуация. А друг процесуален път за постигане на това, освен предложението от чл. 317 вр. чл. 294 НПК, пред него не е съществувал. За това като е отменил определението си, с което е поставил финал на въззивното съдебно следствие и е дал ход на съдебните прения и като е възобновил съдебното следствие, съставът на АпСпНС не е нарушил закона, а го е приложил точно.

Колкото до претенцията за нарушаване на т.нар. правило *non bis in idem*, съдържаща се на практика в коментираното възражение на адв. В., тя също е неоснователна. Очевидно е от текста на чл. 24, ал. 1, т. 6 НПК, че постановлението за отказ от образуване на наказателно производство не е сред актовете, които има предвид тази разпоредба, като това постановление не се ползва с формална и с материална законна сила. По-важно обаче в случая е друго. Коментираното във възражението на адв. В. постановление за отказ от образуване на досъдебно производство по преписка № 64/2016 г. на Окръжна прокуратура - гр. Враца, водена с оглед на деянието, предмет на досъдебно производство № 66/2014 г. на РП - гр. Бяла Слатина е издадено в хипотезата по чл. 24, ал. 1, т. 6 НПК, която изключва допустимостта на второ по ред наказателно производство срещу същото лице за същото престъпление. Към момента на постановяването на отказа от образуване вече е било налично постановление за прекратяване на досъдебно производство № 66/2014 г. на РП - Бяла С., образувано и водено с оглед на престъпление по чл. 129 НК с пострадал В. Т.. За това именно деяние е била образувана и преписката, по която е постановен коментираният отказ, като образуването ѝ е следвало във времето започването и съответно прекратяването на наказателното производство.

При това положение законосъобразното провеждане на наказателното производство за престъплението по чл. 129 НК след отмяната на прекратителното постановление не е изисквало отмяна и на постановлението за отказ от образуване на наказателно производство. Като не са се ангажирали с отмяна и на това постановление, органите на прокуратурата не само не са нарушили процесуалния закон, а са спазили точно предписанията му.

Неоснователно е съдържащото се в жалбата на адв. Н. и адв. Н. възражение за проявена от въззивния съд тенденциозност при обсъждането на доказателствата и липса на обективност при тяхната оценка. Несъгласието е основно по отношение на подхода на въззивния съд при наличните противоречия в доказателствените източници да кредитира с доверие онези от тях, които са с обвинителна спрямо подсъдимите насоченост. В НПК обаче не се съдържа забрана за постановяване на осъдителен акт, когато отделни доказателства или доказателствени източници са с противоположна насоченост. Щом са спазени изискванията на чл. 13, чл. 14, ал. 1 НПК, на чл. 107, ал. 3 и ал. 5 НПК и убеждението на съда по фактите е основано на обективно, всестранно и пълно изследване на всички обстоятелства по делото, възражението, че възприемането на обвинителната теза е в отклонение от процесуалния регламент се явява лишено от основания. Такъв именно е настоящият случай. Оценката, която е дал въззивният съд на гласните доказателства, следва строго очертания от процесуалните норми и от правилата на логиката път. Този съд не е подминал факта на вариативната нагласа в показанията от двете процесуални фази при част от разпитаните по делото свидетели, като оценката, която е дал на техните показания е основана на професионално обсъждане на съдържанието им, съобразяване на вътрешно-логическите му характеристики и съгласуваността му с други от събраните по делото доказателства. Няма недостатъци в правилността и последователността на разсъжденията, които да компрометират формулирания от съда извод относно фактите по всеки от пунктовете на обвинението. Няма превратно възприемане на свидетелски показания, на обяснения на подсъдими лица, на експертни заключения. Обсъдени са поставените във въззивното производство от защитата, вкл. и от адвокатите Н., възражения срещу възможността за ползване на определени доказателствени източници при решаването на делото, като е даден пълноценен отговор на всяко от тях.

Според жалбата на адвокатите Н. осъдителните съдебни изводи срещу подс. Ц. Ч. по чл. 142, ал. 1 НК са основани единствено на показанията на свид. П. Д. от досъдебната фаза, отречени от него пред съда, като по неясни според тях съображения съдът е приел, че при разглеждането на делото в съдебната фаза този свидетел е изпитвал страх от подс. Ц. Ч. и затова е променил твърденията си. Неясни според тях са и причините за отказа на съда да даде вяра на твърденията на свидетелите К. Д. и Ц. Д., които опровергават показанията на сина им от досъдебното производство. Превратното тълкуване на доказателствата според защитниците е довело в развитие до неправилно прилагане на материалния закон. Тези възражения са дистанцирани от съдържанието на въззивния акт. Въззивният съд е бил изчерпателен при излагането на аргументите, които са го мотивирали да подкрепи формулираното от първостепенния съд убеждение за достатъчна доказаност на обвинението срещу подс. Ц. Ч. в тази му част, като е извършил собствена цялостна проверка и старателно е обмислил доказателствата, относими към това обвинение. Съжденията му са коректни и правилни.

Безусловен факт е, че в досъдебното производство свид. П. Д. е дал показания, по същество уличаващи подс. Ц. Ч. във вмененото му престъпление по

чл. 142 НК, а при разпита му в съдебната фаза се е отрекъл от тях, определяйки ги като „пълен фалш“ и отклонявайки покана да разкаже как се е стигнало до този „фалш“ с настояването, че вече не помни. Възприетият от въззивния съд подход по акредитиране на съобщеното от този свидетел в досъдебната фаза, вкл. и в процедура по чл. 223 НПК и приобщено по надлежния ред към доказателствения материал и решаването на делото по тази част на обвинението въз основа единствено на него не е недопустим. Сам по себе си фактът, че свидетелски показания са депозираны в хода на съдебното следствие не е гаранция за тяхната достоверност и не задължава съда да им отдаде предпочитание, когато те противоречат на съобщеното от свидетеля в предходната процесуална фаза. След като съдържанието на депозираны в такива условия показания е подложено на професионален, смислен критичен анализ, изводът, че те не представят действителната картина на това, което свидетеля знае и в което е убеден за интересуващите делото обстоятелства и факти не е уязвим. В случая преди да отхвърли като ненадеждни показанията на П. Д. от съдебната фаза, въззивният съд е съобразил едностранчивият и услужлив характер на изложението в тях, неговата схематичност, заместването на описателното представяне на събитията, за които се свидетелства с декларативно поднесени заявления, съобразено е и елементарно поднесеното от свидетеля отхвърляне на верността на това, което е съобщил в досъдебното производство. Съобразена е ролята на обективни и субективни фактори, способни да дебалансира поведението на свидетеля пред съда, като присъствието на подсъдимите в съдебната зала и емоционалното и психологическо въздействие на този факт от гледище на репутацията на Чокови в населеното място, в което е живеел самия свидетел, като упражняващи тормоз и използващи безконтролно насилие над жители в него.

Ползването на показанията на свид. Д. от досъдебното производство не нарушава стандартите на справедливото правосъдие. Тези показания са прочетени в открито съдебно заседание и в присъствието на подс. Ц. Ч., като на същия е осигурена възможност в условията на състезателност да ги оспори, съответно и да участва в разпита на Д., проведен от съда, като в резултат на това не са били внесени съмнения в достоверността на съобщеното от Д. в предходната процесуална фаза (виж решения на ЕСПЧ по делата Люди с/у Швейцария , В. М. срещу Н. и др.).

Що се касае до причините, поради които въззивният съд е отказал да се довери на съобщеното от свид. Ц. Д., те са ясно изложени на стр. 47 от решението.

Във връзка с възражението, че въззивният съд е лишил акта си от коментар на показанията на разпитания като свидетел К. Д. следва да се отбележи, че значимостта на показанията на един свидетел (подобно на значимостта на всяко доказателство, доказателствено средство или експертиза) не съществува сама за себе си, а от гледище на способността на тези показания да подпомогнат процеса на формиране на извод в една или в друга насока по релевантни за делото обстоятелства и факти. В случая възражението за липса на коментар на показанията на свид. К. Д. не е подкрепено с излагане на аргументи, способни да обосновават, че тези показания биха дали нов аспект, че биха променили перспективата към основния във връзка с конкретното обвинение факт. Няма поради това причини да се счита, че с необсъждането на показанията на посочения свидетел от въззивния съд се е стигнало до нарушаване на принципите за изграждане на съдебното убеждение по фактите.

Коментирана и обосновано е отхвърлена от въззивния съд предложената от адв. В. възможност действията на Ц. Ч. по отвлечане и нанасяне на побой на П. Д. да бъдат интерпретирани като упражняване на правомощие по чл. 46 ЗМСМА.

Във връзка с потвърденото от въззивния съд осъждане на подсъдимите Ц. Ч. и М. Ч. по чл. 129 НК адвокатите Н. настояват, че то също е основано на показанията на един единствен свидетел - В. Т., които по преценката им са опровергани от отразяванията в медицински фиш, издаден на 31.01.2014 г. от болницата в гр. Бяла С. Според защитниците това отразяване обаче е тенденциозно отминато от въззивния съд, за да се обслужи обвинителната теза. На тази база съставът на АпСпНС е упрекнат в предубеденост. Акцентира се в жалбата, че ползваната от съдилищата при осъждането на Ц. Ч. и М. Ч. по чл. 129 НК съдебно-медицинска експертиза е изготвена значителен период след инкриминираното събитие и изключително въз основа на съобщеното от самия Т.. Настояват, че въззивният съд безкритично се е позовал на показанията на този свидетел, като не е обсъдил наличието на явна заинтересуваност у него.

Всъщност въззивният съд е констатирал, че обвинението в тази му част се подкрепя не само от показанията на самия Т., но и от показанията на станалите очевидци на събитията, но променили нагласата си към фактите в хода на процеса И. И. и Р. И., дадени в ДП пред съдия, както и от показанията на останалите стабилни в убеждението си относно деянието, при което е пострадал Т. - самият В. Т., П. Р., В. Н., В. П., М. А., както и от дадените едва в съдебната фаза във връзка с това деяние показания на Ц. Н.. Възприети са съображенията на първата инстанция за кредитиране с доверие на едни от показанията във връзка с това обвинение и за отричане на достоверността на други, като са съобразени в това отношение фактори с действителна значимост.

Противно на мнението на защитата въззивният съд е възприел подход на преценка на показанията на Т. със завишено внимание и критичност именно с оглед на заинтересуваността му като пострадал от престъплението. Направена е констатация за тяхна логичност, последователност във времето, безпротиворечивост, както по отношение на моментите, непосредствено предшестващи конфликтната ситуация, при която е пострадал, така и относно самия развой на инцидента и за състоянието, в което се е намирал свидетеля в дните след нанесения му побой. Съобразена е тяхната информативност. В това отношение съдът се е съгласил с доказателствения анализ на първата инстанция, но същевременно е направил и собствена преценка за достоверност, въз основа на която е внесъл корекции в приетата от първостепенния съд за установена фактология по случая, оставайки в рамките на фактическото обвинение, възведено от прокурора.

Във връзка с това обвинение е отделено необходимото внимание и на обясненията на подс. Ц. Ч. и предназначените да ги подкрепят показания на И. Р. и С. С. и М. А.

Подробен анализ е направен на приетите по делото експертни медицински заключения, респ. на възможността всяко от тях да служи при формирането на решаващите съдебни изводи. Задълбочено обсъдено е всяко от депозираните заключения на единичната и тройната съдебно-медицински експертизи, изготвени, съотв. от В. Н. и от Н., Р. Х. и Б. С., предлагащи в алтернатива два възможни отговора за тежестта на полученото от Т. увреждане, съответстващи на различни като вид телесни повреди, съобразно наказателно-правната тяхна класификация. Изключително подробно анализирано е съдържанието и на експертизата, изготвена от вещото лице Т. преди въззивният съд да отрече възможността за ползването ѝ за

нуждите на доказването, което на свой ред прави неоснователни възраженията за наличие на противоречащи си експертни заключения, изискващи назначаване на експертиза, която да арбитрира между тях.

Колкото до липсата на отразени във фиша от Спешна медицинска помощ, изд. на 31.01.2014 г. на част от нараняванията на Т., този момент също е коментиран от АпСпНС. Той е бил изяснен още при разпита на вещите лица, изготвили приетите съдебно-медицински експертизи, които са свързали дефицита на информация в документа относно нараняванията по тялото и непълното описание на тези по главата на Т. с обичайната практика при съставянето на фишовете в спешна помощ. Съдът не е имал основания да не приеме това обяснение, като се има предвид, че фиша принципно документира резултата от медицински преглед за установяване на здравословната годност на прегледаното лице, като извършването при този преглед освидетелстване не е насочено към откриване и фиксиране на следи от престъпление, за разлика от извършването от съдебните медици или при назначеното в наказателното производство освидетелстване по процесуален ред.

Във връзка с обвинението по чл. 129 НК е даден изключително обстоятелствен отговор от страна на въззивния съд на всяко от поставените на вниманието му възражения и съпътстващи ги доводи, като касационната проверка не установи да е нарушен в това отношение процесуалния регламент.

Все във връзка с престъплението по коментирания пункт от обвинението адв. В. е възразил, че съдебните разсъждения за ползвана от подсъдимите Ч. бравда при нанесените над Т. побои са несъвместими с житейската логика. Ползваният във връзка с това оспорван аргументативен прием е свързан с придаване на генерална значимост на индивидуалния социален опит на касатора и на собствената му преценка за това, което е възможно и невъзможно, а не се касае за назоваване на допуснат от съда процесуален порок при интерпретирането и ползването на доказателствата. В доказателствения процес достойнствата на субективната житейска логика не са достатъчни за установяването на истината относно фактите, поради това не може да се абсолютизират. Истината в наказателното производство е формална – тя се установява чрез следване на установените процесуални правила за достигането ѝ, на правилата на формалната и аргументативната логика. В случая въззивното решение е основано на извършено от съда качествено опознаване на фактите чрез успешно прилагане на основните процесуални правила и логически похвати за формиране на вътрешната съдебна убеденост – анализа и синтеза. Изводите за релевантните факти са формирани в точно съответствие с информацията от ползваните доказателствени източници.

Относно потвърденото осъждане на Ц. Ч. по чл. 330 НК защитниците възразяват, че в основата на съдебните осъдителни изводи са заложили отново показанията на Т., както и тези на В. Н., като настояват, че тези показания не са подложени на критичен анализ и е пренебрегнат факта, че посочените свидетели са имали и „други“ отношения по повод на кампания за местните избори в [населено място] - В. Т. като кандидат за кмет, а Н. - като негов застъпник. Акцентират на факта, че в същата кампания опонент на Т. е бил подс. Ц. Ч., който е бил избран за кмет на населеното място, но този факт според тях е игнориран от въззивния съд, за да бъде потвърдено осъждането на Ч.. Неясни според тях са останали причините, поради които въззивният съд е отказал да даде вяра на съобщеното от свидетелите С. С., И. Р., В. К. и С. И.. Критика е отправена към въззивната инстанция, че за да отрече достоверност на информацията подадена от тези лица, АпСпНС се е мотивирал с това, че те са били в близки отношения с Ц. Ч., като е пренебрегнал

факта, че свид. И. Р. е в роднински отношения с В. Т., както и собственик на лекия автомобил „М. П.“ и съотв. е пострадал от престъплението по чл. 330 НК. Явна предубеденост на въззивния съдебен състав двамата защитници са установили в при обсъждането на показанията на свид. С. С..

Всяко от тези възражения е лишено от основание.

Въззивният съд е бил изчерпателен при излагането на причините, поради които е приел, че показанията на Т. и в частта им, описваща деянието по чл. 330 НК, заслужават доверие, акцентирайки на качеството им и подкрепата, която е установил, че имат в резултатите от проведения следствен експеримент и в съобщеното от В. Н. и от М. Н., показанията на всеки от които също старателно е обсъдил. Отношенията, съществували към инкриминираната по този пункт на обвинението дата между Ц. Ч. от една страна и Т. и Н. - от друга не са убягнали като факт от вниманието на съда и в решението се съдържа коректна интерпретация на този факт, като е съобразена информацията, предоставена от свид. М. Н.

Показанията на С. С. и И. Р., както и обясненията на подс. Ц. Ч. във връзка с коментираното обвинение са отхвърлени не поради предубеденост на съда към Ч., а заради обективни причини, свързани с качеството на показанията им, с логичността на твърденията, които са изложили. Аналогична е ситуацията и относно показанията на свидетелите В. К. и С. И., като е констатирана от АпСпНС и е обоснована невъзможност те да се третират като резултат на обективен репродуктивен процес. Причините за този извод са ясно формулирани във въззивния акт и са свързани с отсъствието на качествена адекватност на твърденията на тези лица.

Колкото до показанията на Р. И. и И. И., те не само са коментирани от въззивния съд, но им е отделено достатъчно място във въззивния акт, като са обяснени подробно и ясно причините, поради които във варианта, в който са депозирани в съдебната фаза, показанията на тези лица във връзка с обвинението по чл. 330 НК не са получили съдебното доверие.

Като цяло, всички аспекти от свидетелските показания са изследвани и са обсъдени задълбочено, като в крайна сметка са кредитирани или е отречена достоверността им законосъобразно от процесуална гледна точка. Взето е отношение по всички съществени възражения на страните, направени в тази връзка.

Възразява се в жалбата на адвокатите Н., че осъждането на М. Ч. по чл. 142 НК, по чл. 144 НК и по чл. 213а НК с пострадали от престъпленията лица П. Р., М. А. и В. Н. е основано на показанията единствено на самите пострадали.

В принципен план законът не изключва възможността обвинението да почива и да бъде прието от съда за доказано и въз основа само на един доказателствен източник, стига излъчените от него твърдения да притежават нужното ниво на качествена адекватност и да не се опровергават или разколебават от други доказателства. В случая обаче този проблем не стои, тъй като обосновано чрез наличния по делото доказателствен масив съдилищата от предходните инстанции са установили, че твърденията на всеки от пострадалите от престъпленията по чл. 213а НК и чл. 144, ал. 3 НК - П. Р., М. А. и В. Н. имат своето потвърждение в показанията на други от разпитаните свидетели. Прегледът на въззивното решение показва, че съставът на АпСпНС е бил изчерпателен при излагането на аргументите, които са го мотивирали да подкрепи убеждението на първата инстанция за достоверна установеност и достатъчна доказаност на обвинението по всеки от тези пунктове. Така във връзка с посегателството над М.

А. са взети предвид не само неговите твърдения, но и съобщеното от станалия очевидец на престъплението негов брат - Ц. А., както и производните доказателства, съдържащи се в показанията на Ц. В., пред която М. е разказал за случилото се. Обоснована и точна е съдебната преценка, че като подкрепящи, макар и по косвен начин твърденията на П. Р. за осъществен спрямо него от М. Ч. рекет следва да се третираат показанията на П. Д. в конкретно посочената в решението тяхна част. По аналогичен начин твърденията на В. Н. за отправена му от М. Ч. закана за убийство не са преценени като изолирани, а напротив, в тяхна подкрепа съдът е установил, че са показанията на Е. М.. Съобразен е наред с това комплексният характер на показанията на пострадалия от престъпление, като твърденията на всяко от тези лица са подложени на детайлен собствен анализ от страна на въззивния съд. Съобразени са качествените техни характеристики, последователността им във времето, методично поддържаната във времето нагласа към фактите от съответното инкриминирано събитие, тяхната хармоничност, съзвучието им и с други доказателства. Отговор е даден на всички защитни възражения във връзка с извършения от първостепенния съд доказателствен анализ. Обосновано от доказателствата по делото поведението на подс. М. Ч. към П. Р. и М. А. е интерпретирано като следствие на изграден у този подсъдим поведенчески стил и продължение на трайно установено негово отношение и начин на третиране на П. Р.

Заслуженото внимание е отделено във въззивното решение и на предназначения да подкрепят тезата на тримата подсъдими относно това обвинение свидетели Д. Д. и И. Д., както и на обясненията на подс. К..

Подробно коментирана е доказаността на обвинението срещу М. Ч., И. Й. Т. и Д. К. за отвличане на П. Р.. Внимателно изследвани са твърденията на самия Р., като е отчетен факта на неговата заинтересуваност от изхода на делото. В тази връзка въззивният съд е положил качествени усилия за техния анализ и за оценката на вътрешно-логическите техни характеристики и за съответствието им с други от събраните по делото доказателства. Твърденията на посочения свидетел са преценявани във връзка с показанията на М. И. и Р. И., станали очевидци на отвличането му от тримата посочени подсъдими, а впоследствие са възприели и травмите, които е получил при тези събития. Ползвани са показанията и на свид. И. И., дадени в досъдебното производство пред съдия. Въззивният съд е обстойно е мотивирал преценката си, че доверие заслужава варианта на свидетелстването на И. и Р. И. именно от предходната процесуална фаза пред съдия, а не този от съдебното производство, преценявайки кореспонденцията им с останалите доказателства във връзка с тази част от обвинението. Уместно позоваване е извършено при преценката на достоверността на съобщеното от П. Р. и на показанията на неговия баща П. Р.. Като косвено потвърждаващи достоверността на съобщеното от П. Р. въззивният съд е преценил показанията на В. Н., В. Т. и В. П., видели направените от Т. снимки, които тримата подсъдими им показвали.

Възразява се от адвокатите Н., Н. и М. срещу възможността за ползване на съдебно-медицинската експертиза, изследвала травматичните увреждания на П. Р. заради отдалечеността ѝ във времето от събитията, при които Р. е пострадал, като по същество се настоява, че ползването на тази експертиза е довело неправилно аргументиране на осъдителните изводи на съда. За деформиране на представите относно съпътстващите тези събития факти с аргумента на защитата е изключена, като се има предвид, че АпСпНС е преценявал експертното заключение във връзка с останалите доказателства, свързани с тази част от обвинението - от една страна, а от друга страна, защото е съобразил логиката в това заключение относно

трайността в принципен план на следите от травмите, описани в показанията на П. Р. като получени от него при отвлечането му от М. Ч., И. Т. и Д. К., както и обективните находки по тялото, главата и крайниците му. На тази основа, а не произволно и безмотивно е формиран съдебния извод за процесуалната полезност на съдебно-медицинската експертиза.

Според жалбата на адв. М. въззивният съд не е отговорил на поставените на вниманието му възражения срещу свидетелската годност на П. Р.. Всъщност, такъв отговор се съдържа във въззивното решение и той е в преценката на въззивния съд за логичност, последователност и безпротиворечивост на показанията на този свидетел. Предложената от адв. М. тенденциозна интерпретация на заключението на съдебно-психиатричната експертиза относно психиатричното състояние на Р. не е в състояние нито да конкурира заложените в тази експертиза медицински издържани твърдения и констатации на вещите лица, нито може да компрометира съдебните изводи по този въпрос. Психичната годност на свид. Р. правилно да възприема фактите от значение за делото и правдиво да ги възпроизвежда е установена по експертен път, като съдът я е приел за потвърдена и в хода на изслушването на неговите показания.

Във връзка с възраженията на част от защитниците срещу качеството на мотивите към първоинстанционната присъда следва да се припомни, че този акт е предмет на въззивно, а не на касационно обжалване. Проблемът е бил поставен на вниманието на въззивния съд и е получил дължимата въззивна съдебна реакция.

Що се касае до подадената от адв. Г. касационна жалба, тя изисква да се припомни, че подсъдимият и защитникът му са сред страните, които могат да подават такава жалба само когато са нарушени техни права и законни интереси, като не могат да се позовават на нарушения на чужди права, преследвайки собствен интерес от отмяна на съдебния акт (арг. от чл. 349, ал. 3 НПК). В настоящия случай адв. Г. е възразила, че въззивният съд не е отговорил на доводите на страните, че е пренебрегнал аргументите, доводите и исканията на защитата, като не свързва тези възражения с оставен без въззивен отговор свой или на К. довод и/или доказателствено искане пред въззивния съд. В по-нататъшното изложение теоретизира върху задълженията на съда да дава отговори, да се мотивира убедително и пр. и за трудностите, които би изпитала касационната инстанция при изпълнение на тези задължения от долустоящия съд, като от жалбата не стават ясни конкретните причини за тези разсъждения и тяхната евентуална връзка с процесуалните действия на въззивния съд и постановеното от него решение. Част от останалото съдържание на жалбата заемат все така широко и неясно формулирани възражения, които не позволяват определяне на точния им обхват и връзка с делото и съответно обсъждането им по същество. Такива са възраженията за превратно тълкуване на доказателства, за извършаване на съдържанието на доказателства, за липса на обективно, безпристрастно и пълно изследване на обстоятелствата по делото и въз основа на всички доказателства. Според чл. 347, ал. 1 НПК касационната инстанция проверява присъдата или решението само в обжалваната част и по отношение на обжалвалите лица, като по този начин законодателят е подчертал значението, което има волята на оспорващата страна (изключая хипотезите по чл. 124 КРБ и по чл. 347, ал. 2 НПК). Израз на тази воля са съображенията на прокурора, респ. на касационния жалбоподател в полза на поддържаното касационно основание. Поради това е установено и изискването на чл. 351, ал. 1 НПК към съдържанието на касационната жалба то да включва посочване на това „в какво се състои касационното основание и данните, които го подкрепят“. Когато страната спести усилия по изпълнение на

това изискване, за върховната инстанция е невъзможно да спази предписанието на чл. 354, ал. 4 вр. чл. 339, ал. 1 и ал. 2 НПК поради обективната липса на възражение. Изходът от такава процесуална ситуация е извършването на служебна проверка, която обаче извън хипотезите по чл. 124 КРБ и чл. 347, ал. 2 НПК (които в случая не са налице) е недопустима в касационното производство. Поради това е невъзможно посочените възражения да получат отговор по касационен ред. Що се касае до неопределеното оценъчно съждение за невярност на приетата за установена от въззивния съд фактическа обстановка, която според защитника не отговаря на действителната, по същество то е възражение за необоснованост, което не може да бъде свързано с никое от касационните основания по чл. 348, ал. 1, т. 1 - 3 НПК. Всъщност, фокусиран върху задълженията на съда, защитникът е пренебрегнал собствените си задължения на сезиращ касационната съдебна инстанция - да следи при изготвянето и текстуалното оформяне на жалбата съдържанието ѝ да е ясно, да формулира ясни идеи, възражения и подкрепящи ги аргументи, при това съобразени с касационните основания и пределите на касационната проверка, така както те са определени от закона. В случая единственото, евентуално свързано с подс. К. възражение е поднесено в две изречения, но използваното стилово изразяване прави поддържаната с него теза абсолютно неясна. Според жалбата: „Съвсем декларативно се споменава, че се кредитират показанията на П. Р., който единствен даващ обвинителни показания срещу подзащитния ми и не свидетели, но той бил разказал и на други, близки до него хора. Считаю, че такъв подход за събиране на доказателства е недопустим.“ Очевидна е пълната неяснота в концепцията - дали се поддържа нарушение при оценката на доказателствата или нарушение при тяхното събиране и до какво конкретно се свежда порока, който страната счита, че е бил допуснат от въззивния съд. Поради това и претенцията на адв. Г. за допуснати от този съд процесуални нарушения, довели в развитие до неправилно прилагане на материални закон при осъждането на подс. К. е невъзможно да получат отговор от настоящия състав. Направената обаче във връзка с останалите жалби касационна проверка показва, че вътрешното убеждение на въззивния съд е основано на правилно лансирани доводи, които, преценени в контекста на доказателствата и експертните изводи по делото, са безукорни. Даден е обстоятелствен, логически и доказателствено издържан отговор на всички възражения на страните, като по ясен начин са заявени причините за потвърждаване на осъдителните изводи на първата инстанция.

Отговор във въззивното решение са намерили и възраженията на адв. М. за липса на умисъл у подсъдимите Т. и К. при извършването на вмененото им и квалифицирано като престъпление по чл. 142, ал. 3, т. 3 вр. ал. 2, т. 2 и т. 3 НК деяние. Въззивният съд детайлно е проследил участието на всеки от подсъдимите М. Ч., И. Т. и Д. К. в изпълнението на престъплението, като е изяснил ролята му преди да приеме, че е налице задружна умишлена престъпна дейност. Липсата на фактически констатации за предварително взето от тримата решение за отвлечането на П. Р. в условия на спокойното му предварителното му обмисляне и планиране, както се настоява в жалбата на адв. М., не компрометира правния извод за извършено от тях вмененото им престъпление по посочения текст. Законът познава не само предварителния умисъл, но така също и инцидентния (внезапен) умисъл, при който решението за извършване на престъпление се взема без предварителното му обсъждане и се пристъпва към реализацията му веднага. Общността на умисъла на тримата подсъдими в конкретния случай се извежда от обективното единство на престъпната им дейност, от внезапното и немотивирано тяхно нападение над Р. на улицата в [населено място] и побоя, който са му нанесли

и в който са участвали и тримата, от участието и на тримата в качването му в багажника на лекия автомобил, управляван от К., в съвместното му транспортиране, в преместването му по пътя в купето на автомобила, съвместното му откарване до землището между селата Б. геран и Г., извеждането му там от колата, в повторното нанасяне на побой над него, в който чрез удари с ръце и с крака са участвали и тримата, в заплахите към него, че „ще умре“, че знаят геран, в който никой няма да го намери, впоследствие принуждаването му да легне по очи на земята, свалянето на бельото му, обкрачването му от К., който седнал на гърба на свидетеля, насилването на Р. от М. Ч. с бутилка и заснемането на ситуацията от Т. с мобилен телефон, който преди това извърнал главата на свидетеля, така че на снимките да се вижда лицето му, натоварването на Р. отново в автомобила и откарването му в [населено място] геран, извеждането му от колата в центъра на селото, свалянето на бельото му пред компания от живеещи в селото, намирала се по същото време там и подканването им да насилат Р. сексуално, натоварването му отново в автомобила и отвеждането му в [населено място], извеждането му от автомобила там, гасенето на фасове върху горната част на дланите му, натоварването му отново в автомобила и отвеждането му в [населено място], където М. Ч. го изхвърлил от колата в движение. Престъпно въздействие върху пострадалия е упражнил всеки от тримата подсъдими. И тримата са били годни субекти на наказателна отговорност, като интелектуалната им пълноценност и способността им да разбират и направляват поведението си е потвърдена и по експертен съдебно-психиатричен и психологичен път по делото. Поради това изводът на АпСпНС за извършено от тримата посочени подсъдими задружно умишлено отвлечение на П. Р. е в точно съответствие с материалния закон.

Основателно е обаче възражението на адв. В. срещу осъждането на М. Ч. по чл. 252 НК, както и изложените в тази връзка аргументи за несъставомерност. Досежно тази част от обвинението въззивният съд е приел за установено от фактическа страна, че в периода от м. октомври 2014 г. до неустановена дата в края на м. април 2016 г. на територията на селата Г. и Т., обл. В., подс. М. Ч. е предоставял кредити в българска валута на различни, живеещи в тези населени места лица срещу задължение за връщане, ведно с договорена лихва, която определял в процент върху главницата (20 % или 30 %) или като фиксирана от него сума, която получателят на заема следвало ежесечно да му заплаща. Част от тази си дейност Ч. извършвал съвместно с подс. Ф., на когото осигурявал парични средства за заемането им в полза на различни лица, вземал решенията дали да бъде отпуснат всеки поискан заем и определял лихвите. Съвместната си дейност с Ф. подс. М. Ч. осъществявал в периода от 30.11.2015 г. до края на м. април 2016 г. Описани са 28 случая на предоставени в заем срещу лихва парични суми в различен размер на 14 лица, като в последните четири от тях сумите са били заемани от подс. Ф. с предоставени му от М. Ч. и при описаните условия пари, а в останалите случаи заемите са били давани от самия М. Ч.. Прието е от въззивния съд, че в горепосочения период М. Ч. сам и в съучастие с В. Ф. е предоставил кредити в общ размер на 13 700 лева и е реализирал доход от събраните лихви в размер на 22 840 лева. Описани са три случая (с получатели по кредитите А. Д., Д. О. и В. И.), в които за събиране на сумите по кредитите са били използвани от подс. Ч. заплахи, като в два от тях (с кредитополучатели А. Д. и В. И.) на съответния длъжник е бил нанесен и побой от същия подсъдим.

Очевидно е от тези факти, съответстващи и на фактите по обвинението, че подс. М. Ч. е предоставял парични кредити на множество лица, правел го е не спорадично, а последователно, системно, в продължителен период и тази му

дейност е била организирана на търговски начала, доколкото му е осигурявала постоянен доход чрез лихвите върху раздадените кредити, с оглед на което е извършвана от него по занятие по смисъла на чл. 252, ал. 1 НК. От гледище обаче на останалите обективни признаци от състава по този текст, свързани с характеристиката на сключваните сделки като банкови - от една страна и при липсата на разрешение за такава дейност, необходимо според изискванията на банковото законодателство – от друга, дейността на подсъдимия се явява несъставомерна по този текст. Аргументите, с които въззивният съд е обосновал диаметрален извод са изведени от съдебната практика, установила се след въвеждането на състава по чл. 252 НК в нормения комплекс на Особената част на Наказателния кодекс, но по същество съответна на отрасловото законодателство, към което разпоредбата препраща, такава, каквото то съществуваше в най-ранния период от създаването му у нас - с приетия през 1992 г. и вече отменен Закон за банките и кредитното дело (ЗБКрД).

Този закон определяше банката чрез посочване редом с вида на търговеца (акционерно дружество или кооперация), така също и на най-важната част от предмета ѝ на дейност – влоговете и кредитните сделки, извършвани по занятие и въз основа на разрешение, издадено от БНБ. Тях, както и още няколко вида сделки, неизчерпателно посочени в списък по чл. 1, ал. 2, законът назоваваше изрично като банкови сделки, като тази характеристика не се обвързваше с изискване страна по тях да е банка (арг. от чл. 1, ал. 4). В първите два пункта от този списък фигурираха приемането на пари от други лица на влог (договор за банков влог) - т. 1 и предоставянето на парични заеми и на акцептни кредити (договор за банков кредит) – т. 2. За тяхното извършване обаче, както и за извършването на останалите сделки от списъка бе нужно разрешение (лицензия) от БНБ. В чл. 1, ал. 4 законът предвиждаше, че определени видове, конкретно посочени от него банкови сделки сред включените в този списък, могат да извършват по занятие и други лица, т.е. различни от банки, статутът на които беше произведен от този на банките. Касаше се за финансови къщи, брокери, валутни обменни бюра. Необходимо условие бе тези лица, подобно на банките, да разполагат с разрешение, издадено от БНБ.

Наред с това, че не установяваше каквато и да е обвързаност между банковия влог и банковия кредит (за разлика от заменилите го последователно във времето Закон за банките и Закон за кредитните институции), ЗБКрД (отм.) изрично и категорично извеждаше както договора за банков влог, така и договора за банков кредит от възможния предмет на дейност на останалите субекти, имащи право да извършват по занятие банкови сделки, като по този начин практически признаваше на банките изключителен монопол както върху влоговете, така и върху кредитните сделки (наред с депозитните сделки, сделките с ценни книжа, сделките по чекови сметки и комисионните и посредническите сделки по управлението на фондове за инвестиране на капитал и подпомагане придобиването на дялове от вътрешни и международни инвестиционни фондове).

При действието на тази схематично представена тук регламентация е очевидно, че системното заемане на парични заеми с търговска цел без съответното разрешение от БНБ би направило физическото лице, ангажирано с такава дейност, възможен субект на престъплението по чл. 252 НК. Във връзка с тази регламентация е уместно да се отбележи, че до 1995 г., когато съставът на престъплението по чл. 252 НК бе създаден и въведен в Особената част на Наказателния кодекс, не съществуваша в този кодекс норми, насочени към защита и противодействие на посегателства срещу банковото дело (както и срещу валутния обмен и сделките с валутни ценности). Касаше се за исторически период на

преход и реформи в държавата, вкл. и в стопанската сфера, които наложиха предефиниране на финансовите отношения и практики, промяна на съществуващите финансови структури и формиране на нова финансова система. В този исторически период възникнаха финансови институции, които оставаха извън системата на официално лицензираните - т.нар. финансови пирамиди. Те не подлежаха на регистрация по ЗБКрД, вложенията в тях не се гарантираха от този закон и не подлежаха на наблюдение и контрол от страна на БНБ. В началото на 1995 г. настъпи и сривът на няколко такива формирания, свързан със загубата на спестяванията на голям брой хора и организации. Тези събития засилиха натиска върху държавата за въвеждане на строга регламентация на подобен вид операции и защита срещу тях. Именно в отговор на този натиск бе приет текста на чл. 252 НК, като бе криминализирано извършването на банкови сделки по занятие без разрешение, издадено от БНБ, съобразно с изискванията на актуалното към същия момент банково законодателство. От тогава до настоящия момент обаче последваха съществени промени в това законодателство, към което насочва чл. 252 НК, като уредбата бе концептуално променена със Закона за банките, а след това и със Закона за кредитните институции. Юридическата конструкция на състава по този текст обаче остана непроменена (изключая допълването му със „застрахователните или други финансови сделки“ и „платежни услуги“). Това неизбежно повлиява практическото негово приложение, доколкото той е бланкетен по съдържание и насочва към специалната нормативна уредба за изясняване съдържанието на основните признаци от обективния състав – банкова сделка (респ. застрахователни, финансови сделки, платежни услуги) и надлежно разрешение.

Законът за банките (ЗБ) използваше спорадично понятието „банкови сделки“ без да уточнява обхвата и съдържанието му. Цялостната негова логика обаче показваше, че като банкови, той третираше единствено сделките, в които като страна участва банкова институция – сделките, по отношение на които самият закон признаваше на банките изключително право да ги извършват по занятие и въз основа на разрешение от БНБ и които определяше като „банкова дейност“ (чл. 1, ал. 4). А такива според регламентацията му бяха публичното влогонабиране и изрично свързаното с него кредитиране, които участваха в самата дефиниция за банка по чл. 1, ал. 1, както и сделките по чл. 1, ал. 2, т. 3, 6, 10 и 12 от този закон (приемане на ценности на депозит; извършване на операции по безкасови плащания и клиринг на чекови сметки на други лица; издаване и администриране на електронни платежни инструменти и предоставяне на банкови касетки). По отношение на останалите търговски сделки, неизчерпателно изброени в списък по чл. 1, ал. 2 за банките съществуваше възможност да се ангажират с извършването им по занятие. Същите сделки бяха според закона допустим основен предмет на дейност и на небанковите финансови институции, от обхвата на чиято дейност обаче законът изключваше както публичното влогонабиране, така и кредитирането.

При действието на коментирания закон обаче, за да бъде съставомерно по чл. 252 НК, кредитирането трябваше да е основано на публично привлечени от влог средства. Изводът се налагаше от начина, по който този закон уреждаше статутът на банките. В чл. 1, ал. 1 от него банката бе определена като акционерно дружество, което извършва публично привличане на влогове и използва привлечените средства за предоставяне на кредити и за инвестиции за своя сметка и на собствен риск. Един от акцентите в това определение очевидно бе функционалната връзка между привличането на влогове и предоставянето на кредити (каквато отмененият ЗБКрД не указваше). Отдиференцирайки публичното влогонабиране и кредитирането от останалите търговски сделки, изброени в чл. 1,

ал. 2 и дефинирайки понятието банка чрез тези две дейности, практически законът подчерта за първи път, че те изпълват най-съществената, естествено присъща на банката дейност, която я определя като такава. Същевременно, подчертавайки, че привличането на влогове трябва да е публично и въвеждайки определение относно това що е влог и какво представлява публичното влогонабиране, този закон за пръв път подчерта в законодателството и отграничи основната дейност на банката – влогонабирането, подчерта важноста ѝ за сигурността на платежния процес, осъществяван от банките въз основа именно на приетите чрез нея средства. Сериозността на този сегмент от дейността на банките бе акцентирана и чрез приемането за пръв път на Закон за гарантиране на влоговете в банките, приет през 1998 г. (ДВ, бр. 49/98г.), отменен със Закона за гарантиране на влоговете в банките (ДВ, бр. 62/2015 г.).

Очевидно е от изложеното, че още при действието на тази уредба необходимо условие за съставомерност на кредитирането по чл. 252 НК бе източникът на средствата за него да са публично привлечени влогове. Но не и собствени средства.

Във връзка с присъединяването на България към Европейския съюз и с поетите от нея ангажименти за транспониране в законодателството ни на действащите общностни актове относно регулирането на кредитните институции, през 2006 г. бе приет действащият и понастоящем Закон за кредитните институции (ДВ, бр. 59/2006 г., в сила от 01.07.2007 г.). Той е разработен на базата на разпоредбите на отменения с него ЗБ, следва неговата регулативна политика, осигурявайки по този начин приемственост и последователност при уреждането на банковата дейност. Наред с това законът преразглежда и доразви правната уредба по ЗБ (отм.). От гледище на интересуващата делото проблематика коментарът върху този закон ще бъде направен въз основа на редакцията му, действаща към времето на инкриминираните по обсъждания пункт от обвинението срещу М. Ч. събития – до края на м. април 2016 г.

ЗКрИ подобно на ЗБ (отм.) не детерминира банковите сделки, но спорадично използва понятието (при регламентацията на надзорните мерки, които БНБ може да приложи, при посочване на дейностите, с които банката не може да се ангажира без писмено разрешение от БНБ, както и при уреждане на изключение от забраната да се използва названието „банка“). Същевременно фиксира дейности, чрез които дава определение за банка и посочва задължителния предмет на дейност на тази институция (в чл. 2, ал. 1), както и дейности и услуги, които тя може да извършва, стига да са включени в лиценза ѝ (чл. 2, ал. 2). Вън от съмнение е, че реализирането на тези дейности и услуги предполага извършване на сделки, които ги обслужват. По отношение на част от тези дейности и услуги, респ. сделки, законът е признал изключително право за извършването им на банките. Касае се за публичното привличане на влогове или други възстановими средства, както и за указаните в чл. 2, ал. 2, т. 3 и т. 4 ЗКрИ дейности – приемане на ценности на депозит и дейност като депозитарна или попечителска институция. Това означава, че тези дейности (сделки) са банкови по силата на закона, като страна по тях е винаги банка. А що се касае до кредитирането и останалите, посочени в чл. 2, ал. 1 и ал. 2 ЗКрИ, те могат да бъдат определени като банкови единствено, когато биват осъществявани от лице, което има качеството банка. В тази връзка не би било излишно да се отбележи, че понастоящем, а и към инкриминирания по делото период Търговският закон урежда като банкови сделки договора за банков влог (обикновен и паричен) и договора за банков кредит, наред с акредитива, банковата гаранция и банковото инкасо, като регламентацията не оставя място за колебание,

че се имат предвид сделки, страна по които е банкова институция. Т.е. кредитирането само по себе си не е банкова сделка, дори да се извършва по занятие и с търговска цел. Такова качество то би имало само ако се извършва от банка.

Съгл. ЗКрИ обаче кредитирането, извършвано от банките по занятие има тази специфична особеност, че се основава на ресурс, осигурен чрез публично набрани от влог средства (арг. от чл. 2, ал. 1). В дефиницията за банката по чл. 2, ал. 1 ЗКрИ, както понастоящем, така и към периода на инкриминираните по делото събития, отсъства изричното подчертаване, че привлечените от влог средства банката използва за предоставяне на кредити за своя сметка и на собствен риск, каквото указание съдържаше дефиницията по чл. 1, ал. 1 ЗБ (отм.). Новата редакция на определението за банка в ЗКрИ обаче не означава отказ на законодателя от идеята за функционална обвързаност между тези две, извършвани от банките дейности. В чл. 2, ал. 1 (в редакцията на текста до ДВ, бр. 25/2022 г.) ЗКрИ определяше банката (кредитна институция) като юридическо лице, което извършва публично привличане на влогове или други възстановими средства и предоставя кредити или друго финансиране за своя сметка и на собствен риск. Това определение (в сила и понастоящем) по същество възпроизвежда дефиницията за кредитна институция, която дава Регламент (ЕС) № 575/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 г. относно пруденциалните изисквания за кредитните институции и инвестиционните посредници и за изменение на Регламент (ЕС) № 648/2012. И в тази дефиниция съществуването на функционална връзка между публичното привличане на влогове и кредитирането (както и предоставянето на друго финансиране), извършвани от банката като основна и неотменна част от предмета на нейната дейност, е подчертано в смислово отношение чрез използването на съюза „и“. От друга страна, анализът на дефиницията дава основания да се приеме, че водеща, ключова за банката дейност е тази по публично привличане на влогове или други възстановими средства. Изводът се налага от допълнителни няколко факта. И това са фактът на въведената в закона изрична дефиниция на влога (§ 1, т. 2 от Допълнителните разпоредби към ЗКрИ), изискването средствата по него да са публично привлечени и въвеждането на разяснение относно съдържанието на това изискване (§ 1, т. 3, изр. 1 ДРЗКрИ). Тук е редно да се отбележи, че разпоредбата на § 1, т. 3 ДРЗКрИ е специална по отношение на чл. 421 от Търговския закон, визиращ само паричния влог, като целта на дефиницията е да се предотврати заобикалянето на закона, като привличането на влогове по смисъла на ЗКрИ обхваща както паричния влог по ТЗ (чл. 421 ТЗ), така и всички други сделки, свързани с привличане на паричен ресурс, в т.ч. напр. и доверителни сделки, каквито сключваха в началото на 90-те години т.нар. финансови пирамиди. Фундаменталното значение, което има за банката дейността по публично привличане на влогове или на други възстановими средства е открито в закона и чрез признаването на изключителна компетентност на банките за нейното извършване, наред с услугите по чл. 2, ал. 2, т. 3 и т. 4 ЗКрИ, които по същество са свързани с влогонабирането (чл. 2, ал. 5 ЗКрИ). Докато кредитиране съгл. чл. 3, ал. 1, т. 3 ЗКрИ могат да извършват и финансовите институции като основна дейност и със средства, които не са набрани чрез публично влогонабиране.

Всичко това прави явно значението, което има за банката публичното привличане на влогове или други възстановими средства, което значение не може да се търси на друга основа, освен във факта, че основният ресурс, с който в дейността си оперират банките е от средствата, привлечени чрез влогонабиране, с договори за депозитни сметки, разплащателни сметки и други финансови средства

на своите вложители. Този ресурс обичайно надхвърля многократно собствения на банката капитал и той именно се използва за кредитиране, като от разликата в лихвите, при които се реализират двете дейности, се генерира печалба за институцията. Особеното съчетание между тези дейности на банката - по публично влогонабиране и кредитиране и съпътстващите тези дейности техни специфики, свързани с възможността за предсрочна изискуемост на вложения от множество лица паричен ресурс, управляван за сметка и риск на банката, с предсрочната неизискуемост на предоставените заеми обуславя високата и постоянна концентрация на риск във влогово-кредитната дейност на банките и придава изключителен характер на тази дейност. За това именно извършването на дейността им е подчинено на строг държавен контрол, израз на който е изискването за лицензиране от БНБ като гаранция за надеждност и финансова стабилност на учредяващата се банка. Самата процедурата по издаване на лиценз предполага многоаспектен и всеобхватен контрол от страна на БНБ в очертани от закона рамки на оперативна самостоятелност. Ограничаването на банковата правоспособност до параметрите на лицензията има за цел да не позволи на банката да се отклонява в стопанска дейност, която не е банкова и по този начин да понася рисковете от други видове сделки, което неизбежно би рефлектирало върху здравината на банковата система и интересите на клиентите на банката.

Друг аргумент в полза на извода, че според ЗКрИ извършването от банките кредитиране е обвързано с дейността по публично привличане на средства и е основано именно на набрания по този начин ресурс е фактът, че в чл. 2, ал. 5 ЗКрИ се подчертава, че лицензът за банка преодолява забрана именно и само за влогонабиране, но не и за извършване на кредитна дейност по принцип. Логично от факта на тази разпоредба следва извод, че от лиценз се нуждае само лице, което извършва кредитиране, основано на средства, набрани от дейност, която се намира под държавен контрол заради машабният обсег на интереси, които се засягат с нея. Когато се кредитира със собствен ресурс, рискът остава единствено за собственика на този ресурс. А защитата, към осигуряване на която е ориентиран ЗКрИ според чл. 1, ал. 1 от него, е с много по-широк обхват, като е насочена към осигуряване на стабилна, надеждна и сигурна банкова система и защита интересите на вложителите. Сам по себе си фактът на останалата част от нормативната уредба в тази сфера, респ. наличието на редица наредби на БНБ относно различни нейни направления, показва, че държавата има ангажимент за засилен системен контрол върху всички дейности, изпълнявани от банките именно в защита на обществения интерес. Както с основание е отбелязано и в решение № 210 от 31.01.2022 г. на ВКС по н. д. № 483/2018 г., II н. о., НК, сам по себе си фактът на систематичното място на разпоредбата на чл. 252 НК в Особената част на наказателния кодекс, а именно в гл. VI, раздел IV - "Престъпления срещу паричната и кредитната система" е показателен за това, че „предоставената закрила се фокусира върху обществените отношения, свързани със законосъобразното функциониране на паричната и кредитната система, в частност стабилността на банковата система с акцент върху защитата на вложителите“.

Кредитирането по занятие със средства, които не са набрани чрез публично привличане на влогове или други възстановими средства е признато като една от възможните основни дейности на финансовите институции (чл. 3, ал. 1 ЗКрИ) - след регистрация от БНБ, ако дейността е съществена за него. Законът по същество не изключва и възможността търговец да извършва инцидентно, несистемно сделки по кредитиране със свои средства, но ако тази дейност не се извършва от него наред с друга от посочените в чл. 3, ал. 1, т.т. 1 и 2 ЗКрИ, той не би подлежал на

регистрация от БНБ. Всичко това потвърждава за пореден път, че само по себе си кредитирането по смисъла на отрасловото законодателство, към което препраща чл. 252 НК, не може да се определи като банкова сделка. Такава характеристика то би имало, ако в него участва банка, а това по необходимост предполага осигуряващият го ресурс да е от публично привлечени влогове или други възстановими средства.

Вън от съмнение е, че доколкото е свързано с обслужването на паричното обръщение кредитирането по своя характер е финансова сделка. На такъв извод навежда и самата разпоредба на чл. 252, ал. 1 НК, която предвижда наказателна отговорност за този, който без надлежно разрешение извършва „банкови, застрахователни или други финансови сделки“. Право да се ангажират с такива сделки по занятие ЗКрИ е признал само на финансовите институции. Такова качество – на финансова институция М. Ч. без съмнение не е притежавал при инкриминираните по чл. 252 НК събития по настоящото производство и не би могъл като физическо лице да притежава, като се има предвид изискването на чл. 3а, ал. 2, т. 1 вр. ал. 1 ЗКрИ лицето да има търговска регистрация в Република България като О., АД или командитно дружество с акции. В този смисъл той въобще не е могъл да бъде субект на тази дейност – по отпускане по занятие на кредити със средства, които не са набрани чрез публично привличане на влогове или други възстановими средства. От тази гледна точка системното му ангажиране с нея вече е в нарушение на регламентацията по ЗКрИ, като този факт изключва нуждата, а и въобще възможността от адекватно обсъждане на условието по чл. 3а, ал. 1 ЗКрИ дейността да е съществена за лицето по критериите, определени с Наредба № 26 на БНБ от 2009 г. за финансовите институции. Възможността наказателната отговорност на този подсъдим да бъде реализирана с оглед на осъществени от него по занятие финансови сделки следва обаче да се преценява от гледище на следващия съставомерен по чл. 252, ал. 1 НК признак – извършването на съответните сделки да е подчинено на разрешителен режим, съгласно специалното законодателство. За извършване по занятие обаче на дейността по чл. 3, ал. 1, т. 3 ЗКрИ, свързана с отпускане на кредити със средства, които не са набрани чрез публично привличане на влогове или други възстановими средства е необходимо единствено лицето да бъде вписано в публичен регистър на БНБ по ред и условия, уредени в Наредба № 26/2009 г. за финансовите институции, но не и да разполага с лиценз от БНБ. Касае се за два различни типа правно регулиране, които предполагат свършено различно ниво на административна регулация и административен контрол, като няма база, на която биха могли да бъдат третирани еднакво. Същевременно разпоредбата на чл. 252, ал. 1 НК не оставя съмнения в това, че има предвид единствено и само нарушаването на разрешителния, не и на регистрационния режим, на който е подчинено отпускането на кредити със средства, които не са набрани чрез публично привличане на влогове или други възстановими средства, извършвано от финансовите институции. Всяко друго тълкуване на разпоредбата, надхвърлящо налагащото се като очевидно нейно съдържание, би довело до нарушаване на принципа за законоустановеност на престъпленията. Отделно от това, когато законодателят предлага наказателно-правна защита на по-широк обхват от стопански дейности, съответно подчинени на различни регулаторни режими, той го заявява в съответната норма от Особената част на Наказателния кодекс, както и при съставите по чл. 233 и чл. 234г НК.

Поради това с осъждането на подс. М. Ч. по чл. 252 НК е допуснато нарушение на закона, отстраняването на което изисква отмяна на въззивното решение и на изменената с него първоинстанционна присъда в наказателно- и

гражданско-осъдителните им части във връзка с тази част от обвинението и оправдаване на подсъдимия по обвинението по чл. 252, ал. 2 вр. ал. 1 НК. Гореизложените съображения изискват от касационната инстанция да отмени въззивното решение и потвърдената с него присъда и в частта досежно осъждането на В. Ф. по чл. 252 НК, базирано на същите фактически и правни основания, на които е призната виновност и на подс. М. Ч., съответно при същото нарушение на материалния закон. С осъждането на Ф. е допуснато нарушение, което по съществен начин уврежда правата му, поради което изисква отстраняване, макар този подсъдим да не е упражнил правото си на касационна жалба.

С всяка от депозираните жалби е направено и възражение за явна несправедливост „на наложеното наказание“ и съпътстващо това възражение искане за смекчаване на санкцията. Като аргумент адв. В. е изтъкнал изминалия според него „огромен“ период от времето на престъпленията до налагането на наказанията, както и продължителното произнасяне на въззивния съд. Според адв. Г. въззивният съд не е изложил аргументи за определените наказания, като според нея, както и според адвокатите Н. и Н. не е ясно защо не е отчетена от въззивния съд непълнолетната възраст, съотв. на К. и на М. Ч. (към времето на част от извършените деяния). Според адв. М. налице са многобройни смекчавачи отговорността на всеки от подсъдимите К. и Тодораков обстоятелства, като каквото обстоятелство той сочи отлични характеристични данни за подзащитните му. Всеки от защитниците Г. и М. е направил искане изпълнението на наложеното на К. и на Т. наказание да бъде отложено на осн. чл. 66, ал. 1 НК.

В рамките на така предопределения от жалбите логически минимум настоящият състав може единствено да отбележи, че потвърдените, както и коригираните с въззивната намеса санкции на подсъдимите Ц. Ч., М. Ч., И. Й. Т. и Д. К. са пропорционални спрямо съответните престъпления и личността на подсъдимия спрямо когото са приложени, като всяка от тези санкции се явява необходима за постигане на корекция в поведението на съответното лице, за преодоляване на антисоциалните черти в поведението му и за възпитаване на нужни и полезни за обществото качества. Няма подценяване или надценяване на значими за реализирането на отговорността на никого от подсъдимите обстоятелства. Отчетени са всички обстоятелства, способни да смекчат отговорността на всеки от подсъдимите, съществуването на които е било доказателствено потвърдено по делото. Съобразени са данните за реализирана от Ц. Ч. общественополезна дейност, както и факта на липсата на предходни негови осъждания, както и липсата на осъждания на подсъдимите К. и Т.в, а за М. Ч. - липсата на такива към времето на реализиране на част от вменените му престъпления. Съобразено е от друга страна специфичното проявление на визираните в съответния престъпен състав съставомерни обстоятелства във всеки отделен и инкриминиран по делото случай, като е оценено по достойнство специфичното проявление на начина на извършване на всяко от престъпленията, който начин без съмнение характеризира и личността на онзи/онези от подсъдимите, към които е относим, т.напр. интензивността на престъпното въздействие върху П. Д., върху Т. и П. Р. (при извършеното отвличане на последния), ожесточеното малтретиране и продължителното и цинично унижаване на Р. от М. Ч., К. и Т., отчетени са спецификите на времето и мястото на извършване на част от престъпленията (отвличането на Д. и на Р., побоя над Т.) сочещи на демонстративна проява на превъзходство и власт над другите чрез груба сила, изграден при Ц. Ч. и М. Ч. последователен модел на използване на агресия, насилие и заплахи за себеналагане и самоутвърждаване сред жителите в населеното

място, демонстративният им отказ от зачитане на правата на другите, на границите на личната свобода и неприкосновеност, пълното незачитане на съществуващите правни правила и предписания. Констатациите в тази насока не са произволни, а са основани на конкретно посочени в решението доказателствени източници. Извършеното от М. Ч. с участието на Т. и К. отвлечане на П. Р. пред погледа на жители на селото, демонстрацията на власт и превъзходство над него пред други граждани чрез нанасянето на побой над него, отвлечането му, унижителните действия спрямо него пред очите на други хора без съмнение са изисквали съобразяване при отмерването на приложимата както спрямо М. Ч., така и спрямо К. и Тодораков санкция, доколкото в първоинстанционната присъда значението на тези обстоятелства е било подценено, а същевременно те характеризират и личността на реализиралите ги подсъдими. По отношение на М. Ч. правилно въззивният съд е отчел факта, че към датата на извършване на рекета над П. Р. и заплахата за убийство към В. Н. този подсъдим е бил вече осъждан, като всяко от тези престъпления е реализирано в рамките на изпитателния срок, за който е било отложено изпълнението на предходно наложеното му наказание. Този факт е изисквал прилагане на чл. 68, ал. 1 НК, но това не е сторено с първоинстанционната присъда, а въззивният съд не е имал основания за коригиране на пропуската поради липсата на отправено към него надлежно искане в този смисъл от прокурора и/или от страна на частното обвинение. Съобразяването на тези обстоятелства е гарантирало правилна индивидуализация на наказанията. Колкото до претенцията на адв. М. за наличие на многобройни смекчавачи отговорността на К. и Т. обстоятелства, изискващи отмерване на приложимите спрямо тях наказания под законоустановения минимум, очевидно е от депозираната жалба, че сам защитникът е срещнал затруднения при назоваването на тези обстоятелства. Поради това неуместен е упрекът към въззивния съд, че не е идентифицирал такива и не е подчинил преценката си относно приложимите спрямо посочените подсъдими наказания на тях.

Фактът на непълнолетието на М. Ч. към времето на част от вменените му престъпления, както и фактът, че всеки от подсъдимите К. и Т. също е бил в непълнолетна възраст към датата на отвлечането на П. Р., в което е участвал, е съобразен от съдилищата, в т.ч. и от въззивния съд с определяне на приложимите наказания съобразно с редукцията по чл. 63 НК.

Що се касае до твърдяните от адв. М. неблагоприятни събития в миналото на семейството на подс. Т., съпътствали израстването на този подсъдим, установено е чрез експертното обсъждане на този проблем, че тези събития не са обусловили особености в личностния строеж на Т., които да изискват съобразяване при реализацията на наказателната му отговорност.

Продължителността на изготвянето на въззивното решение, проблемът за която е поставен в част от касационните жалби, може да се интерпретира от гледище на влиянието ѝ върху общата продължителност на наказателното производство и изискването за разумност на срока за разглеждане и решаване на делото. Съобразно с обема на обвинението, включващ няколко престъпления срещу осем лица, обема и сложността на подлежащите на установяване във връзка с това обвинение факти и предопределената от тях правна сложност, обема на наложените се като необходими процесуално-следствени действия по делото, не би могло да се твърди, че в случая е нарушен критерия за разумност на срока за разглеждане на делото и за неговото решаване по окончателен начин. Не се касае за прекомерна продължителност на производството, изискваща прилагане на компенсаторни мерки чрез намаляване на наказанията.

Изложени подробно във въззивното решение са съображенията, с които въззивният съд е потвърдил преценката на първата инстанция за приложимост на разпоредбата на чл. 24 НК и след извършеното увеличение на част от наложените на Ц. Ч. наказания и тяхното последващо групиране, е увеличил и общоопределеното наказание на Ч. съобразно с правилото на тази разпоредба.

Констатираната от настоящия състав необходимост от оневиняване на подс. М. Ч. по чл. 252 НК е съпътствана с редукция на общия размер на наказанието, което той трябва да изтърпи, от седем години лишаване от свобода на пет години лишаване от свобода. Това обстоятелство, както и фактът, че първостепенният съд е пропуснал да приложи чл. 68, ал. 1 НК спрямо този подсъдим, въпреки наличието на предпоставки за това, предопределя необходимост от промяна на първоначалния режим за изтърпяване на наложеното на М. Ч. общо наказание от пет години лишаване от свобода от строг на общ режим, определен при условията на чл. 57, ал. 1, т. 3 ЗИНЗС.

Заслужаващ подкрепа подробен отговор е даден с въззивното решение и на възражението на защитата срещу уважаването на предявения от В. Т. граждански иск в пълния му заявен размер, както и на поставеното на вниманието на този съд възражение за погасяване на този иск по давност. В жалбата на адвокатите Н. не се съдържат конкретни доводи в тази връзка, които да позволят съдържателното им обсъждане от настоящия състав.

Поради изложеното и на осн. чл. 354 ал. 1, т. 1, т. 2, т. 3 НПК, Върховният касационен съд, III-то наказателно отделение

Р Е Ш И:

ИЗМЕНЯ решение № 260013 от 31.05.2021 г. по ВНОХД № 313/2018 г. на Апелативния специализиран наказателен съд, като ОТМЕНЯ същото, както и изменената с него присъда № 20 от 10.05.2018 г., постановена по НОХД № 52/2017 г. на Специализирания наказателен съд, IV-ти състав в частите, както следва:

в наказателно-осъдителната част за престъплението по чл. 252, ал. 2 вр. ал. 1 вр. чл. 20, ал. 2 вр. ал. 1 НК - по отношение на подс. М. Ц. Ч., както и за престъплението по чл. 252, ал. 1 вр. чл. 20, ал. 2 вр. ал. 1 НК - по отношение на подсъдимия В. Д. Ф.;

в частта, с която в общо определеното на осн. чл. 23, ал. 1 НК наказание, наложено на подсъдимия М. Ц. Ч., е включено и наказанието, наложено за престъпление по чл. 252, ал. 2 вр. ал. 1 вр. чл. 20, ал. 2 НК;

в частта, с която подсъдимият М. Ц. Ч. е осъден да заплати на Р. С. Д. обезщетение за претърпени от престъпление по чл. 252, ал. 2 вр. ал. 1 вр. чл. 20, ал. 2 вр. ал. 1 НК имуществени вреди в размер на 8500 лева, ведно със законната лихва от датата на увреждането, както и в частта, с която същият подсъдим е осъден да заплати на А. А. И. обезщетение за понесени имуществени вреди от престъпление по чл. 252, ал. 2 вр. ал. 1 вр. чл. 20, ал. 2 вр. ал. 1 НК в размер на 100 лева;

в частта, с която и на осн. чл. 57, ал. 1, т. 2, б. „а“ ЗИНЗС е определен първоначален строг режим за изтърпяване на общо определеното на подс. М. Ц. Ч. наказание от пет години лишаване от свобода;

в частта относно присъдените в тежест на подсъдимия В. Д. Ф. разноски;

в частта, с която подсъдимият М. Ц. Ч. е осъден да заплати направени във връзка с обвинението по чл. 252 НК разноски в размер на 80 лева - пред

Специализирания наказателен съд и за разликата над 203,22 лева и до 243,22 лева - разноси, направени във въззивното производство.

На осн. чл. 24, ал. 1, т. 1 НПК ОПРАВДАВА подсъдимия М. Ц. Ч. по обвинението за престъпление по чл. 252, ал. 2 вр. ал.1 вр. чл. 63, ал.1, т. 3 вр. чл. 20, ал. 2 вр. ал. 1 НК.

На осн. чл. 24, ал. 1, т. 1 НК ОПРАВДАВА подсъдимия В. Д. Ф. по обвинението по чл. 252, ал. 1 вр. чл. 20, ал. 2 вр. ал. 1 НК.

ИЗМЕНЯ решение № 260013 от 31.05.2021 г. по ВНОХД № 313/2018 г. на Апелативния специализиран наказателен съд, като намалява срока на определеното на осн. чл. 23, ал. 1 НК общо наказание на подс. М. Ц. Ч. от седем години лишаване от свобода на пет години лишаване от свобода.

На осн. чл. 57, ал. 1, т. 3 ЗИНЗС определя първоначален общ режим за изтърпяване на наложеното на подсъдимия М. Ц. Ч. наказание пет години лишаване от свобода.

ОСТАВЯ В СИЛА въззивното решение в останалата му част

Решението не подлежи на обжалване и протестиране.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ: 1.

2.